



Utarbeidet av Norad på oppdrag
av Utenriksdepartementet

Norad
Direktoratet for utviklingssamarbeid
Pb. 8034 Dep. 0030 Oslo
Ruseløkkveien 26, Oslo
Telefon 22 24 20 30
Faks 22 24 20 31

Utenriksdepartementet
Pb. 8114 Dep. 0032 Oslo
7. juni-plassen/Victoria Terrasse, Oslo
Telefon 22 24 36 00
Faks 22 24 95 80/81



Foto: G.M.B. Akash, Tone Bratteli, Trygve Bølstad, Sean Gallup, Ellen Hofsvang, Per Kristian Lunden, Arve Norheim, Ken Opprann, Bibiana Dahle Piene, Bjørnulf Remme, Fredrik Schjander, Astrid Johanne Svensson, Sørvis, Astrid Versto.

Design: Agendum See Design as
Trykk: RK Grafisk as

September 2006
ISBN 82-7548-173-2

Forord

Samlet norsk bistand i 2005 var på 17,9 mrd. kroner. Av dette beløpet ble 5,1 mrd. kroner (28,7 pst.) gitt som generelle bidrag til de multilaterale organisasjonene. Øremerkede tilskudd gjennom multilaterale organisasjoner (såkalt multi-bilateral bistand) utgjorde 4,1 mrd. kroner (22,7 pst), og bilateral støtte, blant annet gjennom nasjonale myndigheter og frivillige organisasjoner, utgjorde 7,9 mrd. kroner (44 pst.).

Tabell 1 viser hvordan den samlede bilaterale bistanden (inkludert multi-bilateral bistand) ble fordelt mellom verdensdelene.

Det ble gitt norsk bilateral bistand til 110 land i 2005. Tabell 2 viser de 35 land som mottok mest støtte fra Norge. Denne støtten har gått gjennom nasjonale myndigheter, frivillige organisasjoner (i Norge og i samarbeidslandet) og gjennom internasjonale institusjoner. Innsatsen har både gått til langsiktig samarbeid og til humanitære tiltak.

Denne rapporten gir en nærmere oversikt over det bilaterale utviklings-samarbeidet mellom Norge og 22 av de landene som mottok mest norsk bistand i 2005. Rapporten fokuserer på resultater på prioriterte områder i samarbeidet, generelle utviklingstrekk i landene og beskriver det norske bidraget i denne sammenhengen.

Ingen av resultatene som beskrives er resultater av norsk innsats alene. Det norske bidraget er alltid bare ett av flere bidrag som kommer i tillegg til den viktigste innsatsen – innsatsen som landene selv gjør.

Tabell 1. Bilateral bistand i 2005 fordelt på verdensdeler.		
Verdensdel	Mill kroner	Prosent
Afrika	4607,5	38,7
Asia og Oceania	3251,4	27,3
Latin-Amerika	581,3	4,9
Midt-Østen	749,1	6,3
Europa	817,8	6,9
Globale tiltak	1,910,1	16,0
Totalt	11.917,1	100,0

Tabell 2. Bilateral bistand ¹ i 2005 fordelt på de 35 største mottakerland, midler til flyktningetiltak i Norge ikke medregnet		
Land		Beløp i 1000 NOK
1	Sudan	629 674
2	Pakistan	530 530
3	Det palestinske området	476 390
4	Mosambik	437 513
5	Sri Lanka	420 822
6	Tanzania	388 394
7	Afghanistan	342 859
8	Malawi	308 367
9	Zambia	304 950
10	Uganda	291 679
11	Indonesia	290 436
12	Etiopia	232 742
13	Bangladesh	210 435
14	Serbia og Montenegro	196 227
15	Nepal	157 668
16	Guatemala	134 969
17	Angola	132 069
18	Somalia	123 836
19	DR Kongo	123 399
20	Bosnia-Hercegovina	110 934
21	Eritrea	99 560
22	Croatia	99 476
23	Vietnam	98 968
24	Sør-Afrika	92 693
25	Nicaragua	90 145
26	Mali	88 878
27	Irak	87 059
28	Zimbabwe	86 187
29	Kina	84 963
30	Makedonia	79 519
31	India	76 269
32	Madagaskar	75 578
33	Kenya	62 982
34	Øst-Timor	58 470
35	Colombia	58 298

1) inkludert multi-bilateral bistand

Innhold

Indikatorer på utviklingsnivå
På land-sidene finnes et sett av indikatorer som gir et bilde av utviklingsnivået i landet. Tallene er hentet fra internasjonale kilder som FN, Verdensbanken og OECD, men tallene er likevel ofte usikre og litt avhengig av definisjoner og beregningsmetoder, og de kan være forskjellige fra det som oppgis i det enkelte land. De må derfor alltid leses i sammenheng med øvrig informasjon om landet.

Kilder
FN: Millennium Development Goals Indicators
Web-side: mdgs.un.org
OECD Utviklingskomite DAC Statistical Tables
Web-side: www.oecd.org/dac
Verdensbanken: World Development Indicators
Web-side: www.worldbank.org/data
Transparency International
Web-side: www.transparency.org

Afrika	
Angola	4
DR Kongo	5
Eritrea	6
Etiopia	7
Malawi	8
Mosambik	10
Somalia	12
Sudan	14
Sør-Afrika	15
Tanzania	16
Uganda	18
Zambia	20

Asia	
Afghanistan	23
Bangladesh	24
Indonesia	26
Nepal	28
Pakistan	30
Sri Lanka	31
Vietnam	32

Latin-Amerika	
Guatemala	34
Nicaragua	35

Midt-Østen	
Det palestinske området	37

Afrika





Den norske støtten til Angola startet på 80-tallet. Fram til 2002 hadde den i første rekke form av nødhjelp. Etter fredsavtalen i april 2002 ble samarbeidet mer konsentrert rundt fredsbygging, styresett, naturressurs-forvaltning og utdanning.

Fredsbygging

Angola er et av landene i verden med flest utlagte miner. Disse må fjernes fra store landområder for at befolkningen skal kunne ferdes trygt og for å kunne drive jordbruk. Norge bidrar gjennom Norsk Folkehjelp til det nasjonale programmet for minerydding. Det er ryddet 3,5 millioner kvadratmeter med landområder og klarert 31 minefelt, veier og broer. Om lag 110 000 mennesker har hatt nytte av mineryddingen, enten fordi de har vært i stand til å flytte hjem, eller fordi de har begynt med jordbruk på mineryddede områder.

Styresett og menneskerettigheter

Norge støtter UNDPs dialog og samarbeid med myndighetene om offentlige reformer innen desentralisering av planlegging, budsjett og regnskap, innen fengselsvesenet, domstoler og riks-revisjonen. Sivilt samfunn innen områdene menneskerettigheter, fri rettshjelp og

Bilateral bistand ¹⁾ til Angola fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	55 257	41,0 %
Hiv/aids	440	0,3 %
Økonomisk utvikling og handel	4 250	3,2 %
Godt styresett	41 409	30,7 %
Miljø og energi	3 727	2,8 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	29 604	22,0 %
Totalt	134 687	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		

Samlet bilateral bistand til Angola fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	13 470	10,0 %
Norske frivillige organisasjoner	61 226	45,5 %
Lokale frivillige organisasjoner	13 801	10,2 %
Regionale frivillige organisasjoner	3 500	2,6 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	299	0,2 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	42 391	31,5 %
Totalt	134 687	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

borgerrettsopplæring støttes også. Det er et samarbeid mellom Statistisk Sentral-byrå i Norge og Angolas nasjonale statistikkinstitut. Målet er å bedre statistikk-basen til instituttet, slik at regjeringen har et bedre grunnlag for planlegging og offentlig tjenesteyting.

Utdanning

Mange barn gikk ikke på skole under krigen, og det er en utfordring å gi flere barn utdanning. Samtidig vil myndig-hetene øke kvaliteten på undervisningen, slik at flere fullfører skolen. Norge støtter utdanningsprosjekter gjennom frivillige organisasjoner og UNICEF. Gjennom støtte til Flyktninghjelpen bidro Norge til bygging av skoler og at over 30 000 barn fikk utdannelse.

Naturressursforvaltning

Et samarbeid mellom norske og angolanske oljemyndigheter har bidratt til utvikling av et lovverk for oljesektoren og forskrifter om miljø og sikkerhet. Dette samarbeidet videreføres med norsk faglig assistanse. Med assis-tanse fra Norges Vassdrags- og energi-direktorat (NVE) har Angolas myndigheter kartlagt landets vannressurser, som kan bli en betydelig strømkilde i fremtiden.

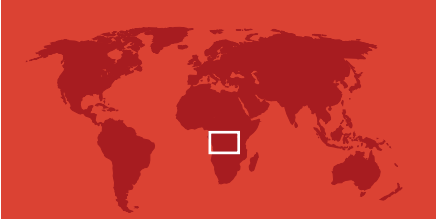
Det norske Havforskningsinstituttet har med finansiering fra Norge innledet et samarbeid med det angolanske Fiskeridepartementet.

Fakta

Anslått folketall (2004): 15,5 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 930 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 8,1%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 9%, industri 58%, tjenester 33%
Underernæring blant barn under 5 år (2001): 31%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,445 (lav)
Endring 1990-2003: Ikke tilgjengelig
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 260
Endring (1990-2004): 0
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2000): 17
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 3,7%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 27,8%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdoms-skole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 15,0%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -3%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 12,1%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,0
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Ja
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 9,1%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 74 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 6,6%
Samlet norsk bistand (2005): 134,687 mill. kroner

Mer informasjon om Angola finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Luanda: www.noruega.ao
Utenriksdepartementets landside for Angola: www.landsider.no/land/angola
Norads hjemmeside: www.norad.no

DR Kongo



Etter mange år med vanstyre, væpnet konflikt, grove brudd på menneskerettighetene og en prekær humanitær situasjon gjennomførte den demokratiske republikken Kongo (DRC) 30 juli 2006 første runde av det første demokratiske valg på om lag 40 år. Etter-som ingen av kandidatene fikk halvparten av stemmene i denne runden, skal andre valgomgang gjennomføres høsten 2006. Den humanitære situasjonen i DRC er fortsatt svært alvorlig, og det rapporteres stadig om vold og overgrep mot sivilbefolk-ningen- særlig mot kvinner og barn. Det antas at omlag 4 millioner mennesker har omkommet som følge av krig siden 1998, og mer enn 1,6 millioner anslås å være internflyktninger. I tillegg har mange tuse-ner flyktet over grensene til nabolandene.

Norge støttet i 2005 DRC med totalt 123,277 mill. kroner. Av denne støtten gikk 74 mill. kroner over den humanitære bevilgningen. Midlene ble i stor grad konsentrert om å skaffe husly, medisinsk hjelp og reintegrering av barnesoldater. Det ble også gitt støtte til tiltak for å hjelpe ofre for seksuell vold, nødhjelp til internt fordrevne og reintegrering av rwandiske flytninger. Kvinner og barn var fokus for mange av programmene. Av de 40 mill. kroner som Norge i 2005 bevilget i overgangsbistand til DRC gikk en stor andel til reintegrering av barnesoldater

Kart over DR Kongo med grensene til nabolandene.

Bilateral bistand ¹⁾ til DR Kongo fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	46 102	37,1 %
Økonomisk utvikling og handel	17 273	13,9 %
Godt styresett	31 250	25,2 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	29 621	23,8 %
Totalt	124 246	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		

Samlet bilateral bistand til DR Kongo fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	3 104	2,5 %
Norske frivillige organisasjoner	72 764	58,6 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	48 378	38,9 %
Totalt	124 246	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

i regi av både FN og norske frivillige organisasjoner som Kirkens Nødhjelp (KN), Pinsemenighetens Ytremisjon (PYM) og Christian Relief Network (CRN). Målet for dette arbeidet har vært å sikre trygg reintegrering av jenter og gutter frigitt fra væpnede grupper. En generell støtte til overgangsproessen i DRC har blitt kanali-sert gjennom UNDP for å støtte opp under forberedelsene til demokratiske valg. I tillegg har Norge støttet ulike tiltak innen fred, forsoning og demokrati i regi av sivil samfunns organisasjoner.

Til sammen 9,277 mill. kroner ble i 2005 kanalisert gjennom Bistandsnemnda til norske frivillige organisasjoner. Støtten gikk i hovedsak til organisasjoner med lokale kirkelige partnere i DRC som har hatt tiltak innen blant annet helse og utdanning samt enkelte spesielle kvinne- og miljøtiltak.

Fakta

Anslått folketall (2004): 55,8 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 110 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) 2000-04: 3,5%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk, industri, tjenester: Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,385 (lav)
Endring 1990-2003: -0,037
Underernæring blant barn under 5 år (2001): 31,1%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 205
Endring (1990-2004): 0
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2000): 9,9
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 3,2%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 29,6%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 12,0%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -5%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 8,4%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,1
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Ja
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): Ikke tilgjengelig
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 32 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 28,6%
Samlet norsk bistand (2005): 124,246 mill. kroner

Mer informasjon om DR Kongo finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Luanda: www.noruega.ao
Utenriksdepartementets landside for DRC: www.landsider.no/land/kongodemrep
Norads hjemmeside: www.norad.no



 Norge har støttet og samarbeidet med Eritrea siden frigjøringen i 1993, bilateralt (stat til stat), multilateralt og gjennom frivillige organisasjoner. Samarbeidet er nå konsentrert om fred, forsoning og regional stabilitet samt demokrati, menneskerettigheter og godt styresett.

Fred, forsoning og regional stabilitet

 Forholdet til Etiopia har stor innvirkning på situasjonen innad i Eritrea. Norge engasjerer seg i arbeidet med å få til dialog mellom partene. Norsk støtte går også til aktører som forsøker å bygge faglige og kulturelle nettverk over landegrensen.

Demokrati, menneskerettigheter og godt styresett

 Menneskerettighetssituasjonen i Eritrea er vanskelig. Den politiske opposisjonen har liten frihet, og arrestasjoner av motstandere av regimet er ikke uvanlig. Forholdet til Etiopia blir i stor grad brukt som begrunnelse for befolkningens begrensede frihet.

Norge har støttet byggingen av en lærerhøyskole med i alt 6000 studenter. Norge støtter også den nasjonale ungdomsunionen, som fremmer kunnskap om demokrati og menneskerettigheter. Unionen har ca. 200 000 medlemmer.

I tillegg støtter Norge et institusjonssamarbeid mellom Eritreas nasjonale statistikkbyrå og det norske statistiske sentralbyrå med formål å øke tilgangen på relevant informasjon og statistikk for nasjonale planleggingsformål.

Fakta

Anslått folketall (2004): 4,2 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 190 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 3,3%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 15%, industri 24%, tjenester 61%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,444 (lav) Endring 1990-2003: Ikke tilgjengelig
Underernæring blant barn under 5 år (2002): 40%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 82 Endring (1990-2004): -65
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2000): 6,3
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 2,4%
Barn i barneskolen (2004): 47,8%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): Ikke tilgjengelig
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 80/56/15
Kvinneandel i parlamentet (2006): 22%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -4%
Vernet areal for biologisk mangfold (2005): 3,2%
Korrupsjonsnivå, TIs persepsjonsindeks (2005): 2,6
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Ja
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2003): 19,4%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 61 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 28,5%
Samlet norsk bistand (2005): 121,320 mill. kroner

Mer informasjon om Eritrea finnes på:

Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Asmara: www.norway.gov.et
Utenriksdepartementets landside for Eritrea: www.landsider.no/land/eritrea
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Eritrea fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	23 785	19,6 %
Hiv/aids	6 800	5,6 %
Økonomisk utvikling og handel	20 036	16,5 %
Godt styresett	10 186	8,4 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	60 513	49,9 %
Totalt	121 320	100,0 %

1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge

Samlet bilateral bistand til Eritrea fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	34 725	28,6 %
Norske frivillige organisasjoner	44 996	37,1 %
Lokale frivillige organisasjoner	410	0,3 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	3 711	3,1 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	37 479	30,9 %
Totalt	121 320	100,0 %

1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.

2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner



 En viktig del av Norges utviklings-samarbeid med Etiopia er tiltak som kan bidra til fred, forsoning og stabilitet. I tillegg er samarbeidet konsentrert om menneskerettigheter, demokrati og godt styresett, landbruk og hiv/aids.

Fred, forsoning og stabilitet

 Etter mange år med væpnet konflikt er en stor del av Etiopias landområder minelagt. Det hindrer både transport og jordbruk på de utsatte områdene. Norge støtter det nasjonale mineryddingsprogrammet gjennom UNDP. Over seks millioner kvadratmeter landområder er blitt ryddet for miner. Støtte gjennom Norsk Folkehjelp har bidratt til etableringen av en nasjonal enhet med minehunder.

Menneskerettigheter, demokrati og styresett

 Etiopia er inne i en demokratiseringsprosess. Landet gjennomførte parlamentsvalg i mai 2005, men nasjonale og internasjonale observatører fant store mangler ved gjennomføringen. Gjennom UNDP bidro Norge med støtte til valgforberedelsene. Norsk støtte til tv-overførte folkemøter under valgkampen er trukket frem som en viktig faktor for den store folkelige mobiliseringen.

Etiopia er pilotland for regjeringens internasjonale arbeid mot kjønnslemlestelse (FGM) av jenter. Norge har i en årrekke samarbeidet med lokale, internasjonale og norske organisasjoner om bekjempelse av FGM. Innsatsen skjer i nært samarbeid med myndighetene i landet.

Med norsk støtte har Universitetet i Addis Abeba opprettet et nytt institutt for kommunikasjon og journalistikk. Totalt har 81 studenter blitt tatt opp på masterstudiet i journalistikk.

Landbruk

 Landbruk er leveveien for et stort flertall av Etiopias befolkning. Mangelnde regn bidrar til at det hvert år knytter seg stor usikkerhet til avlingene og husdyrholdet. Flere millioner mennesker har behov for akutt matvarebistand hvert år.

I samarbeid med FNs mat- og landbruksorganisasjon (FAO) støtter Norge arbeidet med å etablere systemer for produksjon og distribusjon av lokalt tilpassede såfrø i tørkeutsatte områder. For eksempel ble tre såfrøbanker opprettet i Østre Harerge i 2005. Norge bidro til opprettelse av tre veterinærklinikker i nomadesamfunn i Afar-regionen. Det har gitt bedre dyrehelse og bedret matvaresikkerhet.

Bilateral bistand ¹⁾ til Etiopia fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	70 247	28,6 %
Hiv/aids	6 525	2,7 %
Økonomisk utvikling og handel	45 561	18,6 %
Godt styresett	38 041	15,5 %
Miljø og energi	23 401	9,5 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	61 429	25,1 %
Totalt	245 205	100,0 %

1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge

Samlet bilateral bistand til Etiopia fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	78 192	31,9 %
Norske frivillige organisasjoner	107 006	43,6 %
Lokale frivillige organisasjoner	4 515	1,8 %
Regionale frivillige organisasjoner	750	0,3 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	2 462	1,0 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	52 280	21,3 %
Totalt	245 205	100,0 %

1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.

2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner

Hiv/aids

 Ifølge myndighetene er 4,4 prosent av befolkningen hiv-smittet. Norsk støtte til lokale frivillige organisasjoner har bidratt til at sju sentre for frivillig testing og behandling er opprettet.

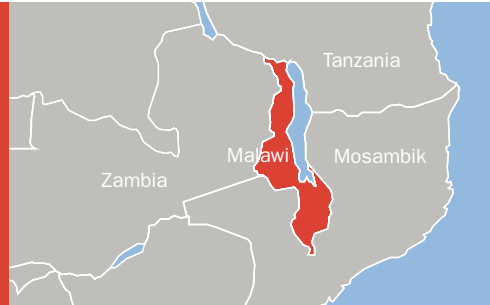
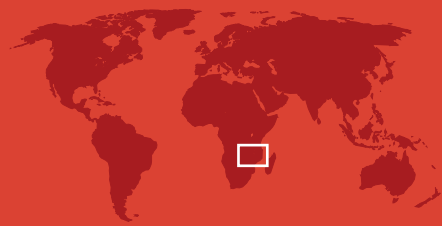
Fakta

Anslått folketall (2004): 70,0 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 110 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 3,7%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 47%, industri 10%, tjenester 44%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,367 (lav) Endring 1990-2003: +0,056
Underernæring blant barn under 5 år (2000): 47%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 166 Endring (1990-2004): -38
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2000): 8,5
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 4,4%
Barn i barneskolen (2004): 46,4%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): Ikke tilgjengelig
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 81/ 61/ 34
Kvinneandel i parlamentet (2006): 21,4%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -14%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 16,9%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,2
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC: Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 4,3%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 26 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 23%
Samlet norsk bistand (2005): 245,205 mill. kroner

Mer informasjon om Etiopia finnes på:

Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Addis Abeba: www.norway.org.et
Utenriksdepartementets landside for Etiopia: www.landsider.no/land/etiopia
Norads hjemmeside: www.norad.no

Malawi



 Malawi har vært et av Norges hovedsamarbeidsland siden 1997. Samarbeidet er konsentrert om områdene styresett og menneskerettigheter, økonomiske reformer og budsjettstøtte, jordbruk og helse med spesiell vekt på hiv/aids. I tillegg til den norske støtten forvalter Norge den svenske støtten til hovedsatsningsområdene, med unntak av budsjettstøtten og jordbruk.

Styresett og menneskerettigheter

 Innen styresettområdet har Malawi satt i gang en rekke reformer. Gjennom flere og bedre kontrollmekanismer skal de offentlige institusjonene i større grad ansvarliggjøres overfor befolkningen. Samtidig skal det bli enklere for folk å henvende seg til myndighetene. Revidering av lovverket for styrking av kvinner og barns rettigheter har blitt videreført i 2005.

Med antikorrupsjonsbyrået i spissen har kampen mot korrupsjon fått større ressurser enn tidligere. Det har ført til etterforskning og rettssaker mot flere høyt profilerte offentlige personer, men rettsystemet er lite effektivt, og det er lite fortgang i rettsakene.

Norge støtter flere programmer knyttet til å styrke og utvikle demokratiet i Malawi, og er en av de sentrale giverne i arbeidet med å styrke lokaldemokratiet. Norge gir også støtte til sivilombudsmannen, menneskerettighetskommisjonen og antikorrupsjonsbyrået. Støtten har bidratt til å gjøre disse institusjonene bedre kjent blant befolkningen. Stadig flere har også benyttet seg av dem.



Malawis jordbruk er sårbart for tørke, og våren 2006 strakk ikke matreservene til. Myndighetene håndterte krisen på en god måte og unngikk en humanitær katastrofe. Norge støttet håndteringen av matvarekrisen. Foto: Ken Opprann

Økonomiske reformer og budsjettstøtte

 Malawis økonomi har vært preget av svak styring med betydelige budsjettunderskudd finansiert gjennom låneopptak. Myndighetene er i ferd med å iverksette reformer innen offentlig finansforvaltning. Det har ført til større kontroll med og styring av offentlige budsjetter til prioriterte oppgaver.

Norge gir tilskudd til landets statsbudsjett i nært samarbeid med andre givere. Fra norsk side støttes økonomiske reformer gjennom samarbeid med malawiske institusjoner som Riksrevisjonen, Planleggingsdepartementet og det statistiske sentralbyrået. En ny husholdsundersøkelse om befolkningens levekår er delfinansiert av norske midler. Undersøkelsen har gitt myndighetene økt kunnskap om fattigdommen i landet og hvilke områder som må prioriteres.

Helse

 Malawi står overfor svært store utfordringer i helsesektoren. Underernæring og feilernæring er utbredt, spesielt i år med avlingssvikt i landbruket. Malaria, urent drikkevann og dårlige helse-tjenester fører til høy spebarnsdødelighet. Den største utfordringen er likevel hiv/aids-epidemien. Den er en vesentlig årsak til at den forventede levealderen har gått fra 48 år i 1990 til 38 år i 2004.

Det er en kritisk mangel på utdannet personell i helsevesenet. Myndighetene har med støtte fra blant andre Norge satt i gang ekstraordinære tiltak for å bedre tilgangen på personell.

Hiv-forekomsten ligger ifølge myndighetene på 14 prosent. Det er tegn som tyder på at antall nye smittede blant ungdom er i ferd med å flate ut. I juni 2004 begynte den nasjonale aids-kommisjonen å distribuere gratis medisiner til hiv-smittede. I løpet av 2005 mottok nesten 40 000 hiv-smittede medisiner.

Norge sammen med andre givere kanalisere sin støtte til helsevesenet gjennom et omfattende samordnet program. I tillegg støttes det nasjonale tuberkuloseprogrammet. Norge bidrar også med støtte til den nasjonale aidskommisjonen og til utdanning av leger. Inntaket på medisinstudiet økte fra 20 studenter i 2002 til 60 i 2005. Gjennom Kirkens Nødhjelp bidrar Norge til å øke kapasiteten innen sykepleierutdanningen.

Landbruk

 De grunnleggende problemer med fattigdom, manglende overskudd blant småbrukere og utpint landbruksjord er stadig ikke løst. Matsikkerhet forblir et presserende problem. Mer enn 4,8 millioner av en befolkning på cirka 12,6 millioner mennesker hadde behov for matvarehjelp våren 2006. Norge var en betydelig bidragsyter til samarbeidet om håndteringen av matvarekrisen.

Norge har støttet myndighetene i deres arbeid med å utvikle en klar politikk for langsiktig matsikkerhet og bærekraftig landbruksutvikling. Norge har videreutviklet samarbeidet med landbruksuniversitetet for å styrke nasjonal landbruksfaglig

forsknings- og utdanningskompetanse med økt fokus på praktisk orientert forskning og formidling i samarbeid med lokalsamfunn. Andelen kvinnelige studenter har økt fra cirka 10 prosent til cirka 40 prosent i løpet av de siste fem årene. Norge har bidratt med omfattende støtte til den nasjonale organisasjonen for småbønder. Et bevisst fokus på kvinner og likestilling har medført at kvinner nå er godt representert i hele organisasjonsapparatet også når det gjelder viktige lederstillinger.



Det er stort arbeidspress på sykepleiere i Malawi på grunn av mangel på helsepersonell. Norge bidrar med støtte til utdanning av sykepleiere og leger. Foto: Ken Opprann

Fakta

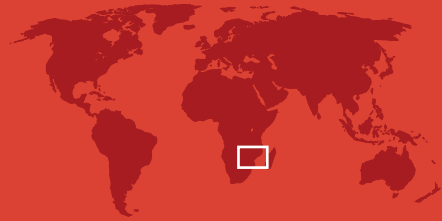
Anslått folketall (2004): 12,6 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 160 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 1,8%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 39%, industri 17%, tjenester 44%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,404 (lav)
Endring 1990-2003: +0,033
Underernæring blant barn under 5 år (2002): 22%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 175
Endring (1990-2004): -66
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 18
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 14,1%
Barn i barneskolen (2004): 95,3%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 24%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 102/ 81/ 54
Kvinneandel i parlamentet (2006): 13,6%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -13%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 16,4%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,8
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2001): 0,8%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 38 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 25,9%
Samlet norsk bistand (2005): 316,181 mill. kroner

Mer informasjon om Malawi finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Lilongwe: www.norway.mw
Utenriksdepartementets landside for Malawi: www.landsider.no/land/malawi
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Malawi fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	93 541	29,6 %
Hiv/aids	19 230	6,1 %
Økonomisk utvikling og handel	100 073	31,7 %
- hvorav generell budsjettstøtte ²⁾	57 670	18,2 %
Godt styresett	27 989	8,9 %
Miljø og energi	1 253	0,4 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	74 094	23,4 %
Totalt	316 181	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand		
2) DAC-sektor 510.10 General budget support (Generell budsjettstøtte)		

Samlet bilateral bistand til Malawi fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	187 634	59,3 %
Norske frivillige organisasjoner	71 697	22,7 %
Lokale frivillige organisasjoner	12 814	4,1 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	3 000	0,9 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	344	0,1 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	40 691	12,9 %
Totalt	316 181	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Mosambik



 Utviklingssamarbeidet mellom Norge og Mosambik startet i 1977. Siden fredsavtalen i 1992 har Mosambik vært et av Norges hovedsamarbeidsland. Landet er en av de største mottakerne av norsk bistand.

Samarbeidet har helse, fiskeri og energi som prioriterte områder samt direkte, ubunden støtte til statsbudsjettet som fremfor alt er ment å brukes til kampen mot fattigdom. Norge støtter også diverse tiltak for godt styresett. Innen alle hovedsatsningsområdene bidrar Norge med støtte til institusjons- og kompetansebygging i det offentlige. Den offentlige forvaltningen i landet er svak. Utdanningsnivået i det offentlige er lavt, og det er mangel på kvalifisert personell. Lave lønninger fører til at kvalifisert personell søker seg til privat sektor eller utlandet.

Fattigdomsbekjempelse og godt styresett

 Sammen med 17 andre givere gir Norge generell støtte til statsbudsjettet. Støtten skal bidra til å redusere fattigdom, reformere offentlig finansforvaltning og øke verdiskapingen. Gjennom budsjettstøtten kan myndighetene selv prioritere ressursene til å gjennomføre landets fattigdomsstrategi. Budsjettstøtten gir giverne mulighet til å føre dialog med myndighetene om blant annet reformer for godt styresett og ansvarliggjøring av den offentlige forvaltningen.

Korrupsjonen i offentlig sektor er en stor utfordring i Mosambik. President Guebuza har satt kampen mot korrupsjon høyt på dagsorden. Dette har åpnet for tettere dialog med myndighetene om finansforvaltning og korrupsjon. Norge fokuserer på større åpenhet og ansvarliggjøring av myndighetene i samarbeidet med Mosambik.



Fisk er en vesentlig næringskilde for befolkningen i Mosambik, og utvikling av fiskerisektoren er en viktig del av kampen mot fattigdom. Norge bidrar både med økonomisk og faglig assistanse til forskning og forvaltning innen fiskerinæringen. Foto: Ellen Hofsvang

Helse

 Mosambik har i løpet av de siste årene hatt stor fremgang innen helse. Barnedødeligheten ble redusert med en tredjedel i perioden 1997 til 2003. Til tross for den positive utviklingen er utfordringene store. Bare halvparten av befolkningen har tilgang på grunnleggende helsetjenester.

Malaria er den største dødsårsaken blant barn. Myndighetene jobber for å forebygge malaria, blant annet ved utdeling av myggnett. Mangel på kvalifisert helsepersonell er et stort problem, særlig på landsbygda. Ikke minst er hiv/aids-epidemien en årsak til dette, fordi helsepersonell selv blir smittet og syke. Andelen hiv-smittede i befolkningen ligger på 16,2 prosent. Myndighetene regner med at antall mennesker som vil trenge behandling, vil øke fra 230 000 i 2006 til 415 000 i 2009.

Norge støtter myndighetenes helsesektorprogram og gjennomføringen av den nasjonale helsestrategien. Innen hiv/aids støtter Norge også FNs befolkningsfonds (UNFPA) program rettet mot forebygging og informasjon om seksuelt overførbare sykdommer og hiv/aids blant ungdommer.

Energi

 Mosambik har store ressurser innen vannkraft, naturgass, olje og kull samt fornybare energikilder som sol og vind. De store ressursene kan dekke Mosambiks eget energibehov, og i tillegg føre til store inntekter fra eksport i fremtiden. Men det er store utfordringer knyttet til forvaltning av energien og utbygging av strømmettet. Kun seks prosent av Mosambiks befolkning har tilgang på strøm.

Samarbeidet mellom Norge og Mosambik innen energisektoren har pågått siden 1970-tallet. Norge bidrar med faglig assistanse til den statlige forvaltningen av landets vannkraft- og petroleumsressurser. Det norske Oljedirektoratet og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) samarbeider med Mosambik på disse feltene. Samarbeidet har blant annet resultert i at myndighetene har utviklet et regelverk for petroleumssektoren. De har også innført et nytt regelverk for elektrisitetsssektoren og inngått avtaler med utenlandske selskaper om utvikling av gass- og oljefelt. Norge bistår også i utbyggingen av et landsdekkende strømmnett.

Fiskeri

 Fiskerisektoren er svært viktig for Mosambik. Den er en kilde til inntekter og eksport, samtidig som den sysselsetter en stor del av befolkningen. Fisk utgjør også en stor del av kostholdet, og er en viktig kilde til proteiner for den fattigste delen av befolkningen.

Innen fiskerisektoren samarbeider Norge med Mosambik på to nivåer. Det ene er utforming av politikk og forvaltning og forskning på fiskerinæringen. Her sam-

arbeider myndighetene i Mosambik med Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet i Norge. Det andre programmet fokuserer på utvikling innen småskalafiske, vannforsyning, helse, utdanning og veibygging, og det skal heve levestandarden i fattige kystområder.



Mosambiks vannressurser kan bli en betydelig inntektskilde for landet. Gjennom samarbeid med Norges Vassdrags- og Energidirektorat, NVE, ble konsesjon for utbygging av et av Afrikas største vannkraftverk, Mphanda Unkuwa, utarbeidet i 2005. Foto: Trygve Bølstad

Fakta

Anslått folketall (2004): 19,4 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 270 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 8,5%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 22%, industri 31%, tjenester 47%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,379 (lav)
Endring 1990-2003: +0,068
Underernæring blant barn under 5 år (2003): 24%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 152
Endring (1990-2004): -83
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 10
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 16,1%
Barn i barneskolen (2004): 71%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): Ikke tilgjengelig
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 83/ 70/ 46
Kvinneandel i parlamentet (2006): 34,8%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -4%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 8,6%
Korrupsjonsnivå, TIs persepsjonsindeks (2005): 2,8
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC: Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 1,2%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 63 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 21,4%
Samlet norsk bistand (2005): 437,656 mill. kroner

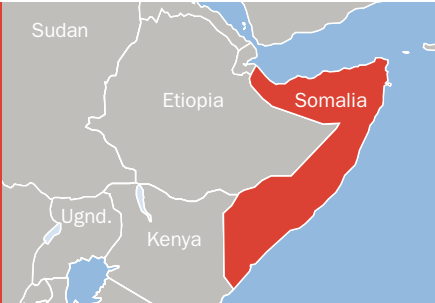
Mer informasjon om Mosambik finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Maputo: www.norway.org.mz
Utenriksdepartementets landside for Mosambik: www.landsider.no/land/mosambik
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Mosambik fordelt på resultatområder i 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	138 561	31,7 %
Hiv/aids	8 811	2,0 %
Økonomisk utvikling og handel	144 275	33,0 %
- hvorav generell budsjettstøtte ²⁾	101 000	23,1 %
Godt styresett	51 999	11,9 %
Miljø og energi	92 120	21,0 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	1 889	0,4 %
Totalt	437 656	100,0 %
1) Inkludert multi-bilateral bistand og flykntingetiltak i Norge		
2) DAC-sektor 510.10 General budget support (Generell budsjettstøtte)		

Samlet bilateral bistand til Mosambik fordelt på ulike kanaler i 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	341 547	78,0 %
Norske frivillige organisasjoner	43 816	10,0 %
Lokale frivillige organisasjoner	4 918	1,1 %
Regionale frivillige organisasjoner	345	0,1 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	230	0,1 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	46 799	10,7 %
Totalt	437 656	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		



Somalia



 Fjorten år uten sentralregjering har medført alvorlige komplikasjoner for nasjonal og regional stabilitet. Bistanden fra Norge til Somalia er derfor konsentrert om å bidra til fred, forsoning og stabilitet samt humanitær innsats og gjenoppbygging.

Fred, forsoning og stabilitet
 Konflikt og naturkatastrofer har ført til at et stort antall mennesker har blitt drevet på flukt internt i Somalia, i regionen og globalt. Støtten til Somalia sees derfor nøye i sammenheng med støtte til fred, forsoning og stabilitet i øvrige land på Afrikas Horn. Norge har gitt støtte til en begynnende kompetansebygging i de føderale overgangsistitusjonene. På grunn av den uavklarte maktsituasjonen og sterke klanbaserte motsetninger, viste det seg imidlertid vanskelig å oppnå fungerende institusjoner i 2005.

Somaliland i nord har lyktes i å etablere en regional administrasjon med folkevalgt parlament og president. Det ble gitt støtte til velgeropplæring og valgobservasjon i Somaliland i forbindelse med den vellykkede gjennomføringen av det regionale parlamentsvalget i 2005. Støtte har blitt gitt til å skape varige løsninger for de flyktninger som har vendt tilbake til Somaliland. Norge bidro også til inntektsskapende

arbeid og gjenoppbygging gjennom FN og frivillige organisasjoner både i Somalia og Somaliland.

Humanitær innsats, gjenoppbygging
Den svært labile sikkerhetssituasjonen i Somalia uten sentrale myndigheter, kombinert med gjentagende tørke, har medført en svært alvorlig humanitær situasjon. Det ble kanalisert betydelige humanitære midler via FNs fellesappell og frivillige organisasjoner til helse, vann og sanitære forhold, husly, kortsiktige utdanningstiltak og matvaresikkerhet. Det ble også gitt støtte til FN-ledede tiltak i forbindelse med tsunami-katastrofen som rammet kystområdene nordøst i landet.

I Somaliland ga Norge støtte via FN og frivillige organisasjoner til mer langsiktige prosjekter inne helse og utdanning, samt reintegrering av tilbakevendte flyktninger, i tett samarbeid med regionale myndigheter. I Somalia for øvrig ble det også gitt støtte til tiltak av mer langsiktig karakter innen helse, utdanning, vann, likestilling og sysselsetting. Parallelt med støtte til dekning av umiddelbare behov bidro Norge til oppstart av en felles behovsgjennomgang som skal danne grunnlaget for nasjonale prioriteringer for langsiktig utvikling i hele Somalia.

Fakta
Anslått folketall (2004): 8,0 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): Ikke tilgjengelig (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) 2000-04: Ikke tilgjengelig
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk, industri, tjenester: Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: Ikke tilgjengelig
Endring 1990-2003: Ikke tilgjengelig
Underernæring blant barn under 5 år (1999): 25,8%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 225
Endring (1990-2004): 0
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 11,0
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,9%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): Ikke tilgjengelig
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 7,8%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -14%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 0,7%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,1
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Ja
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): Ikke tilgjengelig
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 24 USD
Bistand som andel av BNI (2004): Ikke tilgjengelig
Samlet norsk bistand (2005): 201,772 mill. kroner

Mer informasjon om Somalia finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Nairobi: www.norway.or.ke
Utenriksdepartementets landside for Somalia: www.landsider.no/land/somalia
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Somalia fordelt på resultatområder, 2005		
Målområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	26 668	13,2 %
Økonomisk utvikling og handel	3 367	1,7 %
Godt styresett	10 355	5,1 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	161 382	80,0 %
Totalt	201 772	100,0 %

1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge

Samlet bilateral bistand til Somalia fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Totalt	% av samlet
Stat-til-stat med mer ¹⁾	78 389	38,9 %
Norske frivillige organisasjoner	38 386	19,0 %
Lokal frivillige organisasjoner	2 000	1,0 %
Internasjonal frivillige organisasjoner	3 500	1,7 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	79 498	39,4 %
Totalt	201 772	100,0 %

1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.

2) Ørmerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner



 I januar 2005 ble det inngått en fredsavtale mellom frigjørings-bevegelsen SPLM og regjeringen i Kha-toum. Gjennomføringen av flere punkter i fredsavtalen er forsinket. Norge leder kommisjonen som overvåker gjennomføringen av fredsavtalen. I mai 2006 ble det også undertegnet en fredsavtale for Darfur. Sikkerhetssituasjonen og den humanitære situasjonen i Darfur er svært vanskelig og det store antallet internt fordrevne har ikke kunnet vende hjem. Norge støtter AUs overvåking av fredsavtalen.

Norges utviklingssamarbeid med Sudan

Et hovedmål for norsk støtte er å bidra til retur og reintegrering av flyktninger og internt fordrevne. Viktige kanaler for norsk bistand er to flergiverfond som administreres av Verdensbanken: ett fond for Sør-Sudan og ett nasjonalt fond for andre krigsrammede områder. I tillegg gis støtte gjennom norske institusjoner, frivillige organisasjoner og FN.

Utdanning

 I Sør-Sudan går bare ett av fem barn på skole og bare 27 % av disse er jenter. Kun 6 % av lærerne har formell utdanning. Muligheter for barnas skolegang er en viktig faktor i flyktningers og internt fordrevnes beslutninger om å vende hjem.

Bilateral bistand ¹⁾ til Sudan fordelt på resultatområder, 2005		
Målområde	Totalbeløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	114 796	18,1 %
Hiv/aids	4 502	0,7 %
Økonomisk utvikling og handel	221 004	34,8 %
Godt styresett	117 783	18,5 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	177 638	27,9 %
Totalt	635 722	100,0 %

1) Inkludert multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge

Samlet bilateral bistand til Sudan fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Totalbeløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	41 689	6,6 %
Norske frivillige organisasjoner	207 163	32,6 %
Lokale frivillige organisasjoner	1 433	0,2 %
Regionale frivillige organisasjoner	3 420	0,5 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	28 760	4,5 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	6 787	1,1 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	346 469	54,5 %
Totalt	635 722	100,0 %

1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner

Norsk støtte har bidratt til skolebygg og undervisningsmateriale i returområdene i Sør-Sudan og i Nubafjellene. Norge har også bidratt med rådgivere til utdanningsministeriet i Juba og med studiestipend for kvinner fra Sør-Sudan.

Helse

 Norsk støtte har muliggjort drift av flere distriktssykehus i Sør-Sudan. Disse har vært eneste behandlingstilbud for befolkningen i store områder. Opplæring av helsepersonell har vært en del av dette arbeidet. Norge har også støttet en vellykket kamp mot guineaorm. I Nubafjellene har Norge finansiert innkjøp av viktige medisiner og skaffet til veie rent drikkevann. Gjennom UNICEF har Norge bidratt til bedret vannforsyning og bedre sanitærforhold for mennesker som returnerer til sine hjemsteder.

Matvaresikkerhet

 I flere områder i Sør-Sudan er befolkningen fortsatt avhengig av nødhjelp. Årsakene er manglende redskap og såkorn, dårlige transportmuligheter og svakt utbygde markedsmekaniser. Norsk støtte har blant annet bidratt til bygging av kornlagre, organisering av omsetningsledd og produksjon av enkle redskaper.

Humanitær bistand

Retur og reintegrering av flyktninger og internt fordrevne fra Sør-Sudan og Darfur har vært et prioritert område for norsk bistand. 240 000 mennesker returnerte til Sør-Sudan i 2005.

Fakta

Anslått folketall (2004): 35,5 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 530 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 6,0%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004)
Jordbruk 39%, industr 25%, tjenester 36%
Indeks for menneskelig velferd (HDI):
Nivå 2003: 0,512 (lav/middels)
Endring 1990-2003: +0,084
Underernæring blant barn under 5 år (2000): 41%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 91
Endring (1990-2004): -29
Mødre­dødelighet per 1000 fødsler (2000): 5,9
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 1,6%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 22,8%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 87/ 93/ Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 14,7%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -12%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 4,7%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,1
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Ja
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2003): 2,2%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 25 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 4,5%
Samlet norsk bistand (2005): 635,722 mill. kroner

Mer informasjon om Sudan finnes på:

Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Khartoum: www.norway-sudan.org
Utenriksdepartementets landside for Sudan: www.landsider.no/land/sudan
Norads hjemmeside: www.norad.no

Sør-Afrika



 Norge og Sør-Afrika har et betydelig økonomisk, politisk og kulturelt samarbeid. Deler av samarbeidet er finansiert med bistandsmidler. Det gjelder områdene styresett og menneskerettigheter, miljø- og naturressursforvaltning, forskning og høyere utdanning og energi. Stat-til-stat-samarbeidet mellom Norge og Sør-Afrika startet 1994.

Styresett og menneskerettigheter

  Det sivile samfunnet står sterkt i Sør-Afrika. Landet har utviklet sterke demokratiske institusjoner i tiden etter apartheid. De siste årene har det imidlertid vært store demonstrasjoner mot manglende offentlige tjenester, og styrking av offentlig sektors tjenesteleveranser er en stor utfordring.

Den norske støtten er særlig innrettet mot å verne om kvinner og barns rettigheter, blant annet gjennom støtte til den nasjonale menneskerettighetskommisjonen som arbeider for at seksuelt misbrukte kvinner og barn får støtte fra rettssystemet. Norge støtter et universitetssamarbeid om landrettigheter som har bidratt til oppfølging og politikkinnspill til myndighetene, som et ledd i arbeidet med å styrke fattiges rett til land.

Bilateral bistand ¹⁾ til Sør-Afrika fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	34 603	37,3 %
Hiv/aids	5 598	6,0 %
Økonomisk utvikling og handel	17 251	18,6 %
Godt styresett	20 368	22,0 %
Miljø og energi	13 950	15,0 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	924	1,0 %
Totalt	92 693	100,0 %

1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge

Samlet bilateral bistand til Sør-Afrika fordelt på ulike kanaler, 2005 (NOK 1000)		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	49 879	53,8 %
Norske frivillige organisasjoner	28 750	31,0 %
Lokale frivillige organisasjoner	585	0,6 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	10 241	11,0 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	3 239	3,5 %
Totalt	92 693	100,0 %

1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner

Miljø- og naturressursforvaltning

 Samarbeidet innen miljø og naturressurser har fokus på reduksjon av forurensning og vern av biologisk mangfold. Norge gir støtte til sørafrikanske miljøinstitusjoner. Støtten bidro i 2005 til at et luftovervåkningssystem ble opprettet i Durban.

Innen fiskerisektoren bidrar Norge med både økonomisk og faglig støtte. Samarbeidet har i 2005 blant annet bidratt til fiskeridirektoratets fordeling av fiskekvoter for 15 år framover. Den norske støtten skal også bidra til å styrke forvaltning, forskning og oppdrett.

Forskning og høyere utdanning

 Norges støtte til høyere utdanning har bidratt til at inntaket av underrepresenterte grupper har økt. Norge og Sør-Afrika har etablert et samarbeid om støtte til felles forskningsprosjekter. I 2005 pågikk 39 samarbeidsprosjekter mellom forskere og studenter i de to landene.

Energi

 Den norske støtten skal bidra til at lovgivning og reguleringsrammeverk kommer på plass og styrke institusjoner i energidepartementet og underliggende etater.

Fakta

Anslått folketall (2004): 45,5 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 3630 USD (middels)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 3,2%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004):
Jordbruk 3%, industri 32%, tjenester 65%
Indeks for menneskelig velferd (HDI):
Nivå 2003: 0,658 (middels)
Endring 1990-2003: -0,077
Underernæring blant barn under 5 år (1999): 12%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 67
Endring (1990-2004): +7
Mødre­dødelighet per 1000 fødsler (2000): 2,3
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 18,8%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 6,1%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 32,8%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): 0%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 6,1%
Korrupsjonsnivå, TIs persepsjonsindeks (2005): 4,5
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 1,5%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 14 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 0,3%
Samlet norsk bistand (2005): 92,693 mill. kroner

Mer informasjon om Sør-Afrika finnes på:

Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Pretoria: www.norway.org.za
Utenriksdepartementets landside for Sør-Afrika: www.landsider.no/land/sorafrika
Norads hjemmeside: www.norad.no



 Tanzania har vært et av Norges hovedsamarbeidsland siden 1960-tallet, og er det landet som totalt har mottatt mest bistand fra Norge.

Tanzanias strategi for fattigdomsreduksjon og økonomisk vekst ble lansert i 2005. Dette er en vidtfavnende strategi med tre overordnede mål; 1) økonomisk vekst og reduksjon av inntektsfattigdom, 2) forbedring av grunnleggende sosiale tjenester og 3) godt styresett og ansvarlighet. Tanzania har også en omfattende reformagenda innenfor offentlig sektor innen finansforvaltning, offentlig tjenesteyting, lokalforvaltning med mer.

Norsk bistand til Tanzania er innrettet for å støtte opp om myndighetenes politikk og målsettinger for utvikling. De viktigste satsningsområdene er styresett, utdanning, kampen mot hiv/aids, utvikling av landsbygda gjennom å forbedre veinettet og bidra til elektrifisering samt å bidra til forbedringer i landets forvaltning av naturressursene.

Budsjettstøtte

 Sammen med 13 andre givere yter Norge generell støtte til Tanzanias statsbudsjett. Støtten skal bidra til å implementere myndighetenes strategi for fattigdomsreduksjon og økonomisk vekst, forsterke finansforvaltningen og etablere økonomisk stabilitet i landet. Budsjettstøtten gir giverne bedre mulighet til å føre dialog med myndighetene om blant annet reformer for godt styresett og åpenhet rundt offentlige institusjoner, samtidig som mekanismen bevarer nasjonalt eierskap og ansvar for prosessene. Norge ga i 2005 100 millioner kroner i generell budsjettstøtte til Tanzania.



Nye og bedre veier gjør nødvendig transport raskere og enklere. Norge har støttet veisektoren i Tanzania gjennom fire tiår. Foto: Per Kristian Lunden

Styresett

 I 2005 ble det satt i gang nye reformer innen offentlig finansforvaltning. Bedre finansforvaltning skal gi mer effektiv utnyttelse av offentlige midler samt etablere bedre kontrollmekanismer for hvordan pengene blir brukt i det offentlige. Gjennom en omfattende desentraliseringsprosess forsøker de sentrale myndighetene å overføre ansvaret for offentlige tjenester til de lokale myndighetene. Reformene innen lokalforvaltningen gikk inn i en ny fase i 2005, der tjenestene bedre skal tilpasses lokale behov og åpne for tettere samarbeid med befolkningen.

Korrupsjon er et stort problem også i Tanzania. En nasjonal antikorrupsjonplan er utarbeidet, og bedre rutiner for rapportering og mer åpenhet har ført til at flere rapporterer om korrupsjon. Norge har gitt støtte til gjennomføringen av antikorrupsjonsplanen og har i tillegg støttet informasjonskampanjer og utredninger om korrupsjon.

Vei

 Under regntiden rammes deler av Tanzania av flom, noe som ofte gjør veiene uframkommelige. Det kreves derfor store ressurser for å vedlikeholde veiene i landet. Myndighetene har bevilget mer penger til dette de siste årene, med positive resultater.

Norge har støttet veisektoren i Tanzania gjennom fire tiår. Ved siden av støtten til utbygging og vedlikehold av bygdeveier, har det vært fokus på utvikling av institusjoner. Vegdirektoratet i Norge samarbeider med samferdselsdepartementet, vegdirektoratet og kommunal-departementet i Tanzania. Formålet er at veisektoren skal drives mer effektivt, og at beredskapen i forbindelse med flom skal bli bedre.

Utdanning

 Tanzania har nådd tusenårsmål nummer tre om lik tilgang til grunnskole for jenter og gutter. I forhold til tusenårsmål nummer to om å få alle barn i skolepliktig alder i utdanning har 90,5 prosent nå begynt på skolen. Myndighetene har også hatt som mål å øke kvaliteten på grunnutdanningen. 36,1 prosent av de som gikk ut av grunnskolen i 2005 kom inn på videregående skole. Det er en fremgang på 6 prosent fra året før.

Norge har støttet myndighetenes grunnutdanningsprogram og har sånn sett bidratt til at tusenårsmål nummer tre har blitt nådd. Norge har dreiet noe av sin støtte mot høyere utdanning, fordi antallet studenter på dette nivået er lavt. Universitetet i Dar es Salaam og Mzumbe universitet har mottatt norsk støtte til å drive med forskning på ulike felt. Mzumbe samarbeider blant annet med Høgskolen i Agder innen kjønnsforskning.

Hiv/aids

 Ifølge myndighetene er andelen av befolkningen som er hiv-smittet nå 6,5 prosent. Myndighetene har satt i gang et nasjonalt omsorgs- og behandlingsprogram i kampen mot epidemien. Alle aids-syke skal få tilbud om gratis livsforlengende medisiner. Norge har gitt støtte til myndighetenes nasjonale plan for bekjempelse av hiv/aids som har bidratt til et bedre behandlingstilbud for aids-syke, der flere har fått tilgang på gratis medisiner. Haydom Lutheran Hospital har også mottatt støtte fra Norge for å drive forskning på bruk av de livsforlengende medisinerne som aidssyke har behov for.



9 av 10 barn i Tanzania får grunnskoleutdanning. Norge støtter det nasjonale utdanningsprogrammet. Foto: Per Kristian Lunden

Fakta

Anslått folketall (2004): 37,6 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 320 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 6,8%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 45%, industri 17%, tjenester 39%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,418 (lav) Endring 1990-2003: -0,017
Underernæring blant barn under 5 år (1999): 29%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 126
Endring (1990-2004): -35
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 15,0
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 6,5%
Barn i barneskolen (2004): 85,9%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 21,6%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 96/ Ikke tilgjengelig/ 41
Kvinneandel i parlamentet (2006): 30,4%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -15%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 38,4%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,9
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 3,0%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 46 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 16,2%
Samlet norsk bistand (2005): 388,410 mill. kroner

Mer informasjon om Tanzania finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Dar es Salaam: www.norway.go.tz
Utenriksdepartementets landside for Tanzania: www.landsider.no/land/tanzania
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Tanzania fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	64 716	16,7 %
Hiv/aids	29 046	7,5 %
Økonomisk utvikling og handel	152 804	39,3 %
- hvorav generell budsjettstøtte ²⁾	100 000	25,7 %
Godt styresett	90 058	23,2 %
Miljø og energi	51 450	13,2 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	335	0,1 %
Totalt	388 410	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		
2) DAC-sektor 510.10 General budget support (Generell budsjettstøtte)		

Samlet bilateral bistand til Tanzania fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	306 777	79,0 %
Norske frivillige organisasjoner	45 660	11,8 %
Lokale frivillige organisasjoner	9 315	2,4 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	1 019	0,3 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	145	0,0 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	25 494	6,6 %
Totalt	388 410	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Ømerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		



 Uganda var et av de første landene som mottok norsk bistand. Den norske støtten er konsentrert om områdene styresett og menneskerettigheter, sosial utvikling og økonomisk vekst og næringsutvikling. Norge gir også budsjettstøtte til Uganda. Dessuten har Norge et stort humanitært engasjement i Nord-Uganda.

I underkant av 20 norske organisasjoner mottar bistandsmidler til sitt engasjement i Uganda, og landet er en av de største mottakerne av støtte gjennom den norske sivilt samfunnskanalen. Innsatsen er særlig rettet mot styresett, utdanning og annen sosial utvikling.

Styresett og menneskerettigheter
 Store offentlige reformer har blitt gjennomført for å gjøre forvaltningen i landet mer effektiv og for å gi befolkningen større innsikt i hva offentlige midler blir brukt til. I dette arbeidet har myndighetene forsøkt å gi de lokale distriktene mer handlingsrom og mer ressurser. Myndighetene har utarbeidet en plan for å bekjempe korrupsjon, men sentrale insitusjoner som for eksempel antikorrupsjonsbyrået får lite midler tilført for å gjennomføre planen.

Menneskerettighetene blir stadig brutt i Uganda. Det er spesielt ille nord i landet, som er rammet av væpnet konflikt. Der har militæret overtatt en del av oppgavene som politiet vanligvis har. Soldatene har liten eller ingen opplæring i menneskerettigheter, og det skjer stadig overgrep. Den lokale geriljaen Lord's Resistance Army står for en stor del av ovegrepene. Den politiske opposisjonen har fått større frihet til å uttrykke seg, men myndighetene beskylder dem stadig for forræderi hvis de er for kritiske.



Konflikten i Nord-Uganda har ført til at 80 prosent av befolkningen er drevet på flukt. Norge gir støtte til Nord-Uganda gjennom myndighetene, FN-systemet og frivillige organisasjoner for å bidra til å dekke befolkningens behov. Foto: Sørvis

Norge har gitt støtte til rettssystemet og arbeidet med å få fortgang i rettsaker. Økt fortgang har gitt befolkningen større tillit til rettssystemet enn tidligere. I Nord-Uganda har Norge støttet frivillige organisasjoners opplæring av militæret i menneskerettigheter. Det har resultert i mindre overgrep fra militærets side og dermed bedret forholdet mellom befolkningen og militæret.

Økonomisk vekst og næringsutvikling
 Den økonomiske veksten trues av nedgang i råvareprisene på kaffe og te, som er Ugandas viktigste jordbruksprodukter for eksport. Landet er meget fruktbart. 40 prosent av landets inntekter kommer fra jordbruk, og 80 prosent av befolkningen er bønder. Ugandas største utfordring innen næringsutvikling er mangel på energi. Fordi myndighetene ikke klarer å dekke etterspørselen etter strøm, er

utenlandske investorer blitt skeptiske, og arbeidsplasser står i fare for å bli lagt ned. Utbyggingen av strømmettet går tregt. Det er bare mellom 6 og 7 prosent av Ugandas befolkning som har tilgang på strøm.

Norge har støttet reformer av institusjoner og investeringer i elektrisitetsektoren. Det har bidratt til å redusere underskuddet på strøm og til en mer effektiv håndtering av strømkrisen. Uganda er et pilotland for prosjektet «Næringsutvikling i Sør», som tar sikte på å fremme verdiskapning og lønnsom produksjon i fattige land. Det er blitt lagt til rette for økt samarbeid mellom ugandisk og norsk næringsliv. Norge har også gitt støtte via FNs organisasjon for industriell utvikling (UNIDO) som driver opplæring av entreprenører og håndverkere.

Sosial utvikling
 Uganda har hatt stor fremgang innen utdanning. Andelen av barn som begynner på skolen har økt kraftig de siste 15 årene. Andelen som fullfører grunnskolen har gått opp fra 27 prosent i 1996 til 50 prosent i 2004.

Det er nesten like mange jenter som gutter som går på skolen, men jentene faller oftere fra. Det er stor mangel på lærere, og kvaliteten på undervisningen er dårlig. Flyktninghjelpen mottar støtte over bistandsbudsjettet fra Norge til å bygge skoler og lære opp lærere i Nord-Uganda. På grunn av konflikten der er det få barn som går på skole.

Uganda er et foregangsland i kampen mot hiv/aids. Forekomsten av hiv har ifølge myndighetene ligget stabilt litt over seks prosent de siste årene. Norge har gitt støtte til den nasjonale aidskommisjonen, som koordinerer tiltakene mot hiv/aids. Innsatsen har blitt mer enhetlig og dermed mer effektiv. Norge har også støttet Unicefs landprogram for barn som er rammet av hiv/aids og barn som har mistet foreldrene sine på grunn av epidemien.

Budsjettstøtte
 Budsjettstøtten er en generell støtte til Ugandas statsbudsjett. Den skal brukes til kampen mot fattigdom. Hvordan midlene best kan benyttes til dette formålet, bestemmes av myndighetene i mottakerlandet i dialog med giverne.

Fakta
Anslått folketall (2004): 27,8 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 250 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 5,8%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 32%, industri 21%, tjenester 47%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,508 (middels)
Endring 1990-2003: +0,099
Underernæring blant barn under 5 år (2001): 23%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 138
Endring (1990-2004): -22
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 8,8
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 6,7%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 23,4%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 99/ 81/ 62
Kvinneandel i parlamentet (2006): 23,9%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -26%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 26,3%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,5
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 2,5%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 42 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 17,3%
Samlet norsk bistand (2005): 293,290 mill. kroner

Mer informasjon om Uganda finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Kampala: www.norway.go.ug
Utenriksdepartementets landside for Uganda: www.landsider.no/land/uganda
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Uganda fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	77 326	26,4 %
Hiv/aids	15 227	5,2 %
Økonomisk utvikling og handel	89 478	30,5 %
- hvorav generell budsjettstøtte ²⁾	52 253	17,8 %
Godt styresett	34 656	11,8 %
Miljø og energi	16 508	5,6 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	60 095	20,5 %
Totalt	293 290	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		
2) DAC-sektor 510.10 General budget support (Generell budsjettstøtte)		

Samlet bilateral bistand til Uganda fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	128 752	43,9 %
Norske frivillige organisasjoner	97 867	33,4 %
Lokale frivillige organisasjoner	3 000	1,0 %
Regionale frivillige organisasjoner	300	0,1 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	3 000	1,0 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	2 158	0,7 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	58 213	19,8 %
Totalt	293 290	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Ømerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Zambia



 Prioriterte satsningsområder er økonomisk og politisk styresett, utdanning og forvaltning av naturressurser, som omfatter viltforvaltning og matvaresikkerhet.

Zambia har siden 2005 også mottatt direkte bidrag til statsbudsjettet (budsjettstøtte) fra Norge. Det gis også betydelig støtte til det sivile samfunnet. Andelen av det zambiske statsbudsjettet som går til programmer direkte rettet mot fattigdomsbekjempelse har økt fra 10 prosent i 2004 til 23 prosent i 2005.

Styresett

 Offentlig forvaltning både sentralt og lokalt er dårlig utviklet. I dialog med giverlandene har myndighetene i Zambia lagt vekt på å forbedre forvaltningen, og det er satt i gang reformer av offentlig sektor.

Reformer i offentlig finansforvaltning har bidratt til bedre planlegging og kontroll med statens inntekter og utgifter. Det legges nå også større vekt på makroøkonomisk planlegging og balanse i statsbudsjettet og utenriksregnskapet. Dette har dessuten vært sentrale kriterier for å oppnå gjeldslette fra både bilaterale og multilaterale givere. I 2005 ble nesten hele Zambias utenlandsgjeld slettet av långiverne.

Korrupsjon er et problem i Zambia, og presidenten har gjort kampen mot korrupsjon til en av sine fanesaker. Rettssystemet viser nå større vilje til å håndtere korrupsjonssaker enn tidligere, men fremdriften er dårlig, og domfellelser er så langt få. Norge har hatt en fremtredende rolle i å støtte antikorrupsjonsarbeidet.



Norge støtter nye og mer effektive produksjonsmetoder. «Conservation»-jordbruket motvirker tørke, og metodene benyttes av mellom 15 og 20 prosent av bøndene. Foto: Astrid Johanne Svensson

Valg av ny president, nasjonalforsamling og lokale råd skal avholdes i september 2006. Det er lagt stor vekt på å styrke valgkommisjonens mandat og kapasitet til å gjennomføre valget. I tillegg til økte bevilgninger over statsbudsjettet er det opprettet et valgfond styrt av UNDP. Norge er den største bidragsyteren til dette og har en koordinerende rolle i arbeidet.

Norge støtter det offentlige reformprogrammet for finansforvaltning og har en ledende rolle blant giverne på dette området. Norge er også en sentral støtte-spiller i arbeidet for å styrke den zambiske riksrevisjonen. Rettsvesenet har også fått støtte fra Norge gjennom tiltak for å redusere de lange køene av personer som sitter i varetekt i påvente av å få sine saker opp for rettsinstansene. Norge støtter også tiltak for å ivareta marginaliserte gruppers rettssikkerhet.

Matvaresikkerhet

 Flertallet av Zambias befolkning er bønder. Landbruket er sårbart. Som følge av tørke og et lite utviklet jordbruk måtte ca. 1,6 millioner mennesker ha matvarebistand mot slutten av 2005. For å øke matvaresikkerheten støtter Norge gjennom et samarbeid med Nederland nye og mer effektive produksjonsmetoder som samtidig er miljøvennlige, det såkalte «conservation»-jordbruket. I tørkeperioden viste det seg at denne metoden var langt mindre sårbar mot lite nedbør enn tradisjonelle dyrkingsmetoder. Andelen bønder som bruker conservation-metoder har nå økt til mellom 15 og 20 prosent.

Viltforvaltning

Zambia er et av de landene i verden som har definert størst andel av landarealet som nasjonalparker. Det inkluderer bortimot 20 nasjonalparker med stor variasjon innen plante- og dyreliv. Parkene har et stort potensiale for å tiltrekke seg turister, men stort sett har dette blitt lite utnyttet på grunn av dårlige veier, svakt utviklet transportapparat og svakt utviklet turistindustri. Krypskyting og avskoging truer det biologiske mangfoldet i parkene.

Norge gir støtte til Zambias viltdepartement, som har fått økte bevilgninger de siste årene. De har dermed kunnet forbedre veiene. Antallet turister er økende, noe som betyr mer inntekter til Viltdepartementet og lokalbefolkningen. Det er registrert en nedgang i krypskyting i nasjonalparkene.

Utdanning

 Det er en stor utfordring å sørge for utdanning til alle. Norge er den største bidragsyteren til myndighetenes utdanningsprogram, et program som har oppnådd gode resultater i forhold til å kunne tilby skoleplass til mange flere barn i Zambia på grunnskolenivå. Fra 2002 ble det innført gratis skolegang fra 1. til 7. klasse, noe som også har bidratt til

en økt andel av barn som går på skole. Men denne positive utviklingen har imidlertid ikke blitt fulgt av en tilsvarende økning i antall lærere, lærebøker og klasserom. En videre utfordring for myndighetene er derfor å heve kvaliteten i utdanningssektoren.

I tillegg til å støtte det offentlige utdanningsprogrammet i Zambia, er Norge aktivt involvert i å støtte de private skolene via strategiske partnerskapsavtaler med Kirkens Nødhjelp og Redd Barna. Det gjelder særlig barn fra de fattigste familiene. Ca. 600 000 elever går på slike skoler i Zambia.



Norge støtter Zambias nasjonale utdanningsprogram. Like mange jenter som gutter begynner på skolen, men andelen som fullfører, er høyere blant guttene: 87 prosent mot 74 prosent. Foto: Tone Bratteli

Fakta

Anslått folketall (2004): 11,5 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 400 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 4,4%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 21%, industri 27%, tjenester 52%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,394 (lav)
Endring 1990-2003: -0,068
Underernæring blant barn under 5 år (2003): 23%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 182
Endring (1990-2004): +2
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 7,5
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 17,0%
Barn i barneskolen (2004): 79,8%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 30,5%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 96/ 79/ Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 12,7%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -14%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 41,5%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,6
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): Ikke tilgjengelig
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 94 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 21,2%
Samlet norsk bistand (2005): 315,427 mill. kroner

Mer informasjon om Zambia finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Lusaka: www.norway.org.zm
Utenriksdepartementets landside for Zambia: www.landsider.no/land/zambia
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Zambia fordelt på resultatområder, 2005			
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling	
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	146 128	46,3 %	
Hiv/aids	24 702	7,8 %	
Økonomisk utvikling og handel	73 116	23,2 %	
- hvorav generell budsjettstøtte ²⁾	39 862	12,6 %	
Godt styresett	46 453	14,7 %	
Miljø og energi	10 126	3,2 %	
Nødhjelp og annet uspesifisert	14 902	4,7 %	
Totalt	315 427	100,0 %	
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge			
2) DAC-sektor 510.10 General budget support (Generell budsjettstøtte)			

Samlet bilateral bistand til Zambia fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	231 566	73,4 %
Norske frivillige organisasjoner	51 740	16,4 %
Lokale frivillige organisasjoner	16 570	5,3 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	552	0,2 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	15 000	4,8 %
Totalt	315 427	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Ørmerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Asia



Afghanistan



 Norge har bidratt med betydelig støtte til gjenoppbygging og humanitære tiltak siden innsettelsen av en overgangsregjering i desember 2001. Afghanistan ble samarbeidsland for norsk bistand i 2004. Støtten er konsentrert om tre hovedområder: utdanning, styresett og landsbygdutvikling. Hovedsakelig gir Norge budsjettstøtte til disse sektorene gjennom et flegiverfond administrert av Verdensbanken.

Utdanning
 Norge støtter det nasjonale utdanningsprogrammet og har bidratt til at flere barn nå får utdanning. Det legges spesiell vekt på å bidra til at jenter kan gå på skole. Over fire millioner barn kom tilbake i grunnskolen (1-6) etter Talibans fall. I 2005 gikk to tredjedeler av guttene og halvparten av jentene i grunnskolealder på skolen. En stor andel av lærerne har ikke noen formell utdanning. Norge støtter også norske frivillige organisasjoner som arbeider med skoleutbygging og læreropplæring.

Styresett
 Afghanistan avholdt parlamentsvalg i november 2005. Internasjonale observatører var godt fornøyd med

gjennomføringen. Men myndighetene har en stor oppgave i å utvikle en god forvaltning og effektive sosiale tjenester.

Norsk støtte bidrar til å lønne offentlige ansatte, blant annet helsepersonell og lærere. Norge støtter også et program for rekrutteringer til stillinger i den offentlige administrasjonen.

Landsbygdutvikling
Den afghanske landsbygda er lite utviklet, og det er stort behov for veier, tilgang på rent drikkevann og helsetjenester. Staten har svak tilstedeværelse på landsbygda, og mange områder har store problemer i forhold til lov og orden. Norge støtter det nasjonale programmet for landsbygdutvikling.

Siden 2002 har ca. 3,5 millioner flyktning-er vendt hjem til Afghanistan. Den norske støtten bidrar til å gi dem blant annet husly, juridisk rådgivning og informasjon. Humanitærbistanden bidrar også til å redusere den høye barsel- og barnedødeligheten og til å redusere undernæring gjennom matvarebistand til spesielt sårbare. Norge støtter også et program for mine-rydding.

Fakta
Anslått folketall (2004): 29,9 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): Ikke tilgjengelig (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: Ikke tilgjengelig
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk, industri, tjenester: Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: Ikke tilgjengelig
Endring 1990-2003: Ikke tilgjengelig
Underernæring blant barn under 5 år (2004): 39%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 165
Endring (1990-2004): -3
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 19
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,1%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 65,7%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 44/21/28
Kvinneandel i parlamentet (2006): 27,3%
Vernet areal for biologisk mangfold (2005): 0,3%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -35%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,5
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Ja
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): Ikke tilgjengelig
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 73 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 38%
Samlet norsk bistand (2005): 386 186 mill. kroner

Mer informasjon om Afghanistan finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Kabul: www.norway.org.af
Utenriksdepartementets landside for Afghanistan: www.landsider.no/land/afghanistan
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Afghanistan fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	50 267	13,0 %
Økonomisk utvikling og handel	195 198	50,5 %
- hvorav generell budsjettstøtte gjennom Verdensbanken ²⁾	144 000	37,3 %
Godt styresett	60 156	15,6 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	80 566	20,9 %
Totalt	386 186	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		
2) DAC-sektor 510.10 General budget support (Generell budsjettstøtte)		

Samlet bilateral bistand til Afghanistan fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	97 023	25,1 %
Norske frivillige organisasjoner	79 686	20,6 %
Lokale frivillige organisasjoner	114	0,0 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	20 121	5,2 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	1 800	0,5 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	187 443	48,5 %
Totalt	386 186	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Bangladesh



 Bangladesh har gjort store økonomiske og sosiale fremskritt siden landet ble selvstendig. Den økonomiske veksten har ligget rundt 5% de siste ti årene. Fra å ha et konstant matunderskudd er landet nå tilnærmet selvforsynt. Befolkningsveksten har hatt en nedadgående trend de siste 20 årene og ligger nå i underkant av 2%. Langt flere er i utdanning enn tidligere, men det er store variasjoner i kvaliteten på utdanningen. Avhengigheten av bistand er sterkt redusert sammenliknet med situasjonen for 10-15 år siden. Bistand utgjør i dag omlag 2% av BNP. Overføringer fra bangladeshere i utlandet er omlag fem ganger større enn total bistand (USD 5 milliarder mot USD 1 milliard).

De fleste år settes større eller mindre deler av landet under vann i regntiden, men flomberedskapen har blitt mye bedre. Selv relativt store flommer medfører kun beskjedne tap av menneskeliv og har moderate negative økonomiske konsekvenser.

Andelen av befolkningen som lever under fattigdomsgrensen har sunket gradvis de senere årene. Kampen mot fattigdommen går imidlertid langsomt, og det er økende forskjeller mellom fattige og rike. Det er store problemer med korrupsjon, og de politiske partiene i landet står steilt mot hverandre. Utenlandske investeringer øker, men den ustabile politiske situasjonen, kombinert med korrupsjon og mangelfull infrastruktur, gjør at mange utenlandske investorer fortsatt er tilbakeholdne.

Norges utviklingssamarbeid med Bangladesh
Samarbeidet med Bangladesh startet da landet ble selvstendig i 1971, og siden 1975 har Bangladesh vært et av Norges hovedsamarbeidsland. Satsningsområdene for samarbeidet er utdanning, næringsutvikling, menneskerettigheter og godt styresett.



Norsk støtte til utdanningssektoren i Bangladesh bidrar blant annet til en stipendordning som gir over 60 000 jenter støtte hvert år. Foto: Gerd Stensby

Utdanning

 Myndighetene i Bangladesh arbeider for lik rett til utdanning for alle, og det er nå like mange jenter som gutter i utdanning i grunnskolen. Noe over 80% av barna begynner på skolen, men bare rundt halvparten fullfører den femårige grunnskolen. Det store frafallet skyldes blant annet at kvaliteten på undervisningen er dårlig. I den videregående skolen er det fortsatt et flertall av gutter.

Ved siden av støtte til det offentlige programmet for grunnutdanning gir Norge støtte til frivillige organisasjoner. De tilbyr private grunnskoler til de fattigste barna. Disse programmene er spesielt rettet mot jenter, barn av etniske minoriteter og barnearbeidere.

Næringsutvikling

 De siste årene har industri- og tjenestesektoren i Bangladesh vokst sterkt. Norge gir støtte til et program for bedriftsrådgivning for små og mellomstore bedrifter. Programmet bidro i 2005 til at 11 private banker fikk økt kunnskap om

risikovurderinger og bedre grunnlag for å vurdere investeringers lønnsomhet. Bankene ble også i stand til å øke lånene til små bedrifter. Gjennom norsk støtte til et kredittprogram fikk 700 småbedrifter lån og dermed mulighet til å øke produksjonen og forbedre sine tjenester. Til sammen ble 1600 nye arbeidsplasser skapt. En fjerdedel av låntakerne er kvinner. Norge har også støttet utbygging av elektrisitetsnettet.



Tekstilindustrien sysselsetter et stort antall mennesker og sørger for eksportinntekter til Bangladesh. Norge støtter industrien gjennom samarbeidet om næringsutvikling. Foto: Gerd Stensby

Styresett

 Bangladesh står overfor store politiske utfordringer. Opposisjonspartiene boikotter ofte møter i Parlamentet. Regjeringen har stor innflytelse over rettsvesenet. Det fører til at rettsvesenet ikke opptrer selvstendig og er mottakelig for press fra regjeringen og andre makt-havere i sivile saker såvel som i straffesaker.

Korrupsjon er svært utbredt. For femte året på rad ble Bangladesh i 2005 rangert som det presumtivt mest korrupte av landene som er med på Transparency Internationals korrupsjonsindeks. Myndighetene etablerte en kommisjon for anti-korrupsjonsarbeid i 2004, men den har så langt utrettet lite. Regjeringen har de facto kontroll med både sammensetningen av og ressurstilgangen til kommisjonen.

Norge støtter Transparency International Bangladesh. Det bidrar til at organisasjonen kan legge frem flere rapporter om korrupsjonen i landet og sette søkelyset på de negative effektene av korrupsjon.

Menneskerettigheter

 Menneskerettighetssituasjonen i Bangladesh er vanskelig. Ordensmakten påstås å være ansvarlig for flere hundre utenomrettslige henrettelser hvert år. Spesielt for de fattige sees politiet som en trussel snarere enn et vern, og politisk vold er utbredt. Kvinner og barn er spesielt utsatte grupper for voldsutøvelse. Utviklingen på mediasiden har derimot vært positiv med større mangfold og friere debatt, til tross for at trusselen om vold mot journalister er utbredt.

Norge støtter frivillige organisasjoner som arbeider for menneskerettigheter. De seinere åra har støtten først og fremst gått til organisasjoner som støtter kvinners rettigheter og likestilling, særlig i arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner. Flere av tiltakene for fri rettshjelp som Norge støtter, førte viktige prinsipielle saker frem til seier i rettsvesenet. Sakene gjaldt blant annet diskriminering av religiøse minoriteter og bruk av varetektsfengsling.

Fakta

Anslått folketall (2004): 139,2 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 440 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 5,1%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 21%, industri 27%, tjenester 52%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,520 (middels)
Endring 1990-2003: +0,101
Underernæring blant barn under 5 år (2004): 48%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 77
Endring (1990-2004): -72
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 3,8
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,1%
Barn i barneskolen (2004): 93,8%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): Ikke tilgjengelig
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 103/ Ikke tilgjengelig/Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 14,8%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -1%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 1,3%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 1,7
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 1,2%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 10 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 2,4%
Samlet norsk bistand (2005): 212,005 mill. kroner

Mer informasjon om Bangladesh finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Dhaka: www.norway.org.bd
Utenriksdepartementets hjemmeside om Bangladesh: www.landsider.no/land/bangladesh
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Bangladesh fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	85 800	40,5 %
Hiv/aids	1 468	0,7 %
Økonomisk utvikling og handel	64 879	30,6 %
Godt styresett	7 426	3,5 %
Miljø og energi	51 587	24,3 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	844	0,4 %
Totalt	212 005	100,0 %

1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge

Samlet bilateral bistand til Bangladesh fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	109 435	51,6 %
Norske frivillige organisasjoner	17 803	8,4 %
Lokale frivillige organisasjoner	35 784	16,9 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	50	0,0 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	218	0,1 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	48 715	23,0 %
Totalt	212 005	100,0 %

1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.

2) Ørmerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner



Indonesia



 I kampen mot fattigdom har Indonesia gode resultater å vise til. Andelen av befolkningen som lever under fattigdomsgrensen har gått ned fra 27 prosent i 1999 til 16 prosent i 2003. Landet har store miljøproblemer og mottar støtte fra Norge for å bedre forholdene. Den norske støtten til Indonesia går til områdene styresett, utvikling og miljø.

Miljø- og naturressursforvaltning

 Indonesias miljøproblemer fører i økende grad til naturkatastrofer og tap av biologisk mangfold. Det er de fattigste som rammes mest av miljø-ødeleggelser. Norge og Indonesia samarbeider for å bekjempe ulovlig hogst og handel med ulovlige tømmerprodukter.

Styresett

 Med gjennomføringen av valgene i 2004 tok Indonesia et langt skritt mot et mer demokratisk og åpent samfunn. Den nye presidenten har satt kampen mot korrupsjon som sin høyeste prioritet. Det er etablert et eget etterforskningsorgan for korrupsjonssaker, og riksadvokatens kontor er betydelig styrket. I mange offentlige institusjoner er det innført kontrollmekanismer som skal forhindre korrupsjon.

Norge har siden 2001 gitt støtte gjennom UNDP til et program for styresettforbedring i Indonesia. Programmet har bidratt til å få kampen mot korrupsjon opp på dagsorden. Det støtter også opp om reformer i rettsvesenet og har bidratt til at vernet om menneskerettigheter har blitt styrket de siste årene.

Sosial utvikling

 Innen sosial utvikling går den norske støtten til et prosjekt for blinde og svaksynte barn. Prosjektet har bidratt til å bedre undervisningstilbudet for blinde og svaksynte, blant annet gjennom produksjon av skolemateriell og bedre organisering av undervisningen.

Humanitær bistand – oppbygging etter tsunamien

Indonesia var landet som ble hardest rammet av tsunamien i desember 2004, med 226 000 døde og flere hundretusen hjemløse. På grunn av denne katastrofen gav Norge betydelig støtte til humanitær bistand i 2005. Totalt ble det utbetalt 296,1 millioner kroner til nødhjelp og oppbygging etter tsunamien. 63 millioner gikk til nødhjelp, mens 120 millioner kroner er blitt utbetalt til Multidonorfondet, admini-stert av Verdensbanken. Øvrig norsk støtte har gått til husbygging, kartlegging av land- og havområder.

Bilateral bistand ¹⁾ til Indonesia fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	20 853	7,2 %
Økonomisk utvikling og handel	134 814	46,4 %
Godt styresett	17 077	5,9 %
Miljø og energi	37 763	13,0 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	79 929	27,5 %
Totalt	290 436	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		

Samlet bilateral bistand til Indonesia fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	43 685	15,0 %
Norske frivillige organisasjoner	68 498	23,6 %
Lokale frivillige organisasjoner	4 150	1,4 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	320	0,1 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	1 585	0,5 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	172 198	59,3 %
Totalt	290 436	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Fakta

Anslått folketall (2004): 217,6 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 1140 USD (middels)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 4,6%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 15%, industri 44%, tjenester 41%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,697 (middels)
Endring 1990-2003: +0,072
Underernæring blant barn under 5 år (2003): 28%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 38
Endring (1990-2004): -53
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2000): 2,3
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,1%
Barn i barneskolen (2004): 94,3%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 1,3%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 98/ 99/ 79
Kvinneandel i parlamentet (2006): 11,3%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -24%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 9,1%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,2
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 1,4%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 0 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 0%
Samlet norsk bistand (2005): 290,436 mill. kroner

Mer informasjon om Indonesia finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Jakarta: www.norway.or.id
Utenriksdepartementets landside for Indonesia: www.landsider.no/land/indonesia
Norads hjemmeside: www.norad.no

Nepal



 Nepal har vært et av Norges hovedsamarbeidsland siden 1996. På grunn av konflikten i landet har Norge lagt vekt på å støtte fredsskapende arbeid. Satsningsområdene i samarbeidet er styresett, menneskerettigheter, utdanning og energi.

Styresett og menneskerettigheter

  Myndighetenes forsøk på å delegere makt til distriktsnivå har gått langsomt, og det har ikke vært lett å gjennomføre når flertallet av kommunerådene har vært borte fra sine kommuner på grunn av konflikten. Distriktene mangler også både lokale folkevalgte og ressurser for å utføre oppgavene de har fått tildelt av staten. Norge støtter FNs utviklingsprogram (UNDP) i Nepal. UNDP arbeider blant annet for å styrke myndighetene på lokalt nivå og for å styrke lokalsamfunns deltakelse i utvikling og planlegging.

Situasjonen for menneskerettighetene er alvorlig. Som følge av konflikten har befolkningen opplevd gjentatte overgrep fra både maoistene og regjeringsstyrkene. Selv om overgrep fremdeles finner sted, har situasjonen bedret seg etter innføring av våpenhvilen i april 2006.

I 2005 bidro Norge til etableringen av FNs høykommissær for menneskerettigheter i Nepal. Det har ført til at myndighetene og maoistene må forholde seg mer aktivt til brudd på menneskerettighetene. Norge støtter også frivillige organisasjoner som overvåker menneskerettighetssituasjonen. De fungerer som pressgruppe overfor den nasjonale kommisjonen for menneskerettigheter og har fått i stand etterforskning av flere overgrep fra de stridende partenes side. Det blir også gitt støtte til organisasjoner og aktivister som bidrar til dialog på tvers av konflikten.



Andelen av nepalske barn i grunnskolen har økt fra 72 prosent i 1999 til 87 prosent i 2005. Norge støtter det nasjonale utdanningsprogrammet. Foto: Bjørnulf Remme

Utdanning

 Konflikten, og fraværet av lokale myndigheter i mange kommuner, har gjort situasjonen innen utdanningssektoren vanskelig i Nepal. Myndighetene har ikke vært i stand til å følge opp og kontrollere det som skjer innen skolesektoren i store deler av landet. Skolene har i mange distrikter blitt stengt, og flere elever og lærere er drept som følge av konflikten. I disse områdene har myndighetene vært avhengige av frivillige organisasjoner og FN-systemet for å holde skolene åpne og trygge.

På tross av alle vanskelighetene er antall barn som innrulleres i grunnskolen, og ikke minst antall jenter, økende. Myndighetene har på sin side vist åpenhet rundt vanskeligheter de møter, og de har vist vilje til å satse på grunnutdanning gjennom bevilgninger på statsbudsjettet.

Dårlig kvalitet på undervisningen fører imidlertid til at mange barn ikke fullfører. Myndighetene har mål om å utdanne flere lærere og tilby undervisning på barnas morsmål for å bedre kvaliteten på undervisningen. De vil også utvikle fleksible ordninger for elever som ikke kan følge det normale skoleåret. Myndighetene arbeider nå med å definere minimuskrav for kvalitet.

Norge støtter sammen med Danmark, Storbritannia, Finland og Verdensbanken de nepalske utdanningsmyndighetenes program for grunnutdanning. Målet med programmet er å sikre alle grunnutdanning, øke kvaliteten i undervisningen og styrke og effektivisere skoleadministrasjonen. Programmet har bidratt til at andelen barn som er i utdanning har økt. Giverne øker nå oppmerksomheten om kvaliteten på utdanningen, som vil være et viktig mål for støtten i årene fremover. Den positive endringen i konfliktnivået i 2006 har skapt optimisme i utdanningssektoren og samtidig skjerpet kravet fra befolkningen om tjenestelevering fra myndighetenes side.

Energi

 Andelen av befolkningen som har tilgang på strøm ligger nå på 40 prosent. Den nasjonale målsettingen er at 55 prosent skal ha tilgang til strøm innen 2008.

Norge har gjennom flere år støttet bygging av vannkraftverk i Nepal. For eksempel har Norge inngått en avtale for ti grunnlagsstudier for små kraftverk på landsbygda, der Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) bistår som faglig partner. Disse kraftverkene vil i fremtiden kunne gi strøm til et stort antall mennesker som lever på landsbygda. Norge gir også støtte til privat sektor for landsbygdeelektrifisering og til alternativ energi gjennom Alternative Energy Promotion Centre. Kapasitetsbygging og universitetsamarbeid inngår også i porteføljen. Norsk privat sektor er også inne i det 60 MW store kraftverket Khimti, det største private kraftverket i Nepal.



Lokalmiljøet får strøm fra kraftverket i Khimti, det største private kraftverket i Nepal. Norge har støttet utbyggingen gjennom flere år. Foto: Bjørnulf Remme

Fakta

Anslått folketall (2004): 26,6 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 250 USD (MUL)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 2,6%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 40%, industri 23%, tjenester 37%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,526 (middels)
Endring 1990-2003: +0,103
Underernæring blant barn under 5 år (2001): 48%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 76
Endring (1990-2004): -69
Mødre dødelighet per 1000 fødsler (2000): 7,4
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,5%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 29,9%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 88/ikke tilgjengelig/40
Kvinneandel i parlamentet (2006): Ikke tilgjengelig
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -25%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 16,3%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,5
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 1,7%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 16 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 6,4%
Samlet norsk bistand (2005): 161,805 mill. kroner

Mer informasjon om Nepal finnes på:

Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Kathmandu: www.norway.org.np
Utenriksdepartementets landside for Nepal: www.landsider.no/land/nepal
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Nepal fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	87 427	54,0 %
Hiv/aids	729	0,5 %
Økonomisk utvikling og handel	7 348	4,5 %
Godt styresett	35 312	21,8 %
Miljø og energi	17 803	11,0 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	13 186	8,1 %
Totalt	161 805	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		

Samlet bilateral bistand til Nepal fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	67 177	41,5 %
Norske frivillige organisasjoner	31 390	19,4 %
Lokale frivillige organisasjoner	1 604	1,0 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	1 566	1,0 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	60 068	37,1 %
Totalt	161 805	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Pakistan



 Norge har hatt utviklingssamarbeid med Pakistan siden 1969. Hovedområdene for det pågående samarbeidet er grunnutdanning og styresett og menneskerettigheter. Det er også sterk fokus på kvinner og likestilling. I tillegg brukes kulturbistand som et virkemiddel for å bidra til sosial og økonomisk utvikling. Pakistan ble rammet av et stort jordskjelv i 2005 og mottok i den forbindelse betydelig nødhjelp fra Norge.

Utdanning

 Pakistan har økt bevilgningene til utdanning de siste årene. De største utfordringene på sektoren er å forbedre de offentlige skolene og å rette opp forskjellene mellom gutter og jenter. Under halvparten av jentene i skolepliktig alder gikk på skolen i 2004.

Norge har gitt støtte til tre utdanningsprosjekter som bl. a har bidratt til å få flere jenter i utdanning både i den nord-vestlige grenseprovinсен og i Punjab-provinsen. Bistand til styrking av lærernes kompetanse har også stått sentralt. Norsk støtte har videre bidratt til at 350 skoler er blitt etablert i løpet av to år.

Bilateral bistand ¹⁾ til Pakistan fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	41 997	7,9 %
Hiv/aids ²⁾	-350	-0,1 %
Økonomisk utvikling og handel	8 501	1,6 %
Godt styresett	15 437	2,9 %
Miljø og energi ²⁾	-1 636	-0,3 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	468 595	88,0 %
Totalt	532 544	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		
2) Netto beløp for målområdene er negative pga. tilbakebetaling av ubrukte midler fra tidligere år fra enkelte avtalepartnere.		

Samlet bilateral bistand til Pakistan fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	32 593	6,1 %
Norske frivillige organisasjoner	94 291	17,7 %
Lokale frivillige organisasjoner	14 610	2,7 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	5 453	1,0 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	75	0,0 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	385 522	72,4 %
Totalt	532 544	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Styresett og menneskerettigheter

 Norge har hatt utviklingssamarbeid med Pakistan siden 1969. Hovedområdene for det pågående samarbeidet er grunnutdanning og styresett og menneskerettigheter. Det er også sterk fokus på kvinner og likestilling. I tillegg brukes kulturbistand som et virkemiddel for å bidra til sosial og økonomisk utvikling. Pakistan ble rammet av et stort jordskjelv i 2005 og mottok i den forbindelse betydelig nødhjelp fra Norge.

Kvinner og barn er særlig utsatt for overgrep. I 2005 ble det lagt frem rapporter som viser at det er en økt bevissthet rundt kvinners rettigheter. Myndighetene har også utarbeidet en nasjonal plan i kampen mot menneskesmugling. Flere nøkkelpersoner knyttet til menneskesmugling er blitt arrestert som følge av iverksettelse av den nasjonale planen. Norge støtter lokale organisasjoner i deres arbeid for barns rettigheter. Det produseres blant annet en årlig rapport om «State of Children in Pakistan» som får stor oppmerksomhet.

Norge støtter et omfattende program for politisk utdanning av kvinner. Programmet har lært opp 36 000 folkevalgte kvinner og har bidratt til å styrke kvinners stilling i Pakistan. Norge gir også støtte til et fond administrert av myndighetene for utvikling av lokalt demokrati. Det har gitt opplæring for lokale politikere, byråkrater og ledere i 25 prosent av landets 110 distrikter. Dette har ført til større folkelig engasjement i lokalsamfunnene gjennom etablering av lokale utviklingsgrupper over hele landet.

Fakta

Anslått folketall (2004): 152,1 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 600 USD (lav)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 4,1%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 22%, industri 25%, tjenester 53%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,527 (middels)
Endring 1990-2003: +0,065
Underernæring blant barn under 5 år (2002: 38%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 101
Endring (1990-2004): -29
Møredødelighet per 1000 fødsler (2000): 5,0
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,1%
Barn i barneskolen (2004): 66,2%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 34,5%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 73/73/80
Kvinneandel i parlamentet (2006): 21,3%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -24%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 9,1%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,1
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 4,1%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 9 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 1,5%
Samlet norsk bistand (2006): 532,544 mill. kroner

Mer informasjon om Pakistan finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Islamabad: www.norway.org.pk
Utenriksdepartementets landside for Pakistan: www.landsider.no/land/pakistan
Norads hjemmeside: www.norad.no

Sri Lanka



 Norge har hatt et utviklings-samarbeid med Sri Lanka siden 1977. Det langsiktige utviklingssamarbeidet er konsentrert om fredsbygging, inkludert rehabilitering av krigsrammede områder i nord og øst, og økonomisk utvikling med sikte på å fremme bærekraftig sysselsetting. Støtten kanaliseres både direkte til myndighetene og gjennom sivilt samfunn og multilaterale organisasjoner.

Som følge av tsunamikatastrofen i 2004 mottok Sri Lanka ekstraordinær støtte fra Norge til humanitær bistand og gjenoppbygging av de rammede områdene. Støtten til gjenoppbyggingsarbeidet har særlig gått til rehabilitering av fiskerisektoren, tiltak for å få folk tilbake i arbeid samt rehabilitering av ødelagte skoler. Norsk støtte er blitt kanalisert gjennom norske, lokale og internasjonale organisasjoner.

Fredsbygging

 Norge har i flere år på oppfordring fra regjeringen og LTTE fungert som en tilrettelegger for fredsprosessen mellom partene i konflikten. Norge har bidratt til å fremme økt forståelse blant etniske grupper for fredelig sameksistens og forsoning gjennom støtte til bevisstgjøring, mobilisering av befolkningsgrupper og journalistutdanning. Videre har Norge

støttet seks lokale menneskerettighetsinstitusjoner. Norge har også finansiert flerkulturelle aktiviteter. Sammen med andre givere har Norge tatt del i igangsettingen av rehabiliteringstiltak i de konfliktrammede områdene i nord og øst. Norge har også gitt støtte til mineryddingsaktiviteter, som har muliggjort tilbakevend-ing av internflyktninger.

Økonomisk utvikling

 Norge har støttet arbeidet med å etablere små og mellomstore bedrift-er, fremming av miljøvennlig produksjon, standardisering i industrien og utvikling av handelskamre og interesserorganisasjo-ner. Norge har også støttet prosjekter der kvinner fra både tamilske, singalesiske og muslimske samfunn har fått lån til å starte eget inntektsgivende arbeid.

Det er etablert et nettverksprogram mellom norske og srilankiske bedrifter, og man har identifisert nye områder for investeringer og utveksling av ideer og erfaringer. På energisektoren bidro Norge til en utvidelse av linjenettet i nord og øst og til promotering av utnyttelsen av fornybare energikilder på landsbygda. Norge bidrar også til innsamling av data for utarbeid-else av Sri Lankas søknad om utvidelse av kontinentalsokkelen.

Fakta

Anslått folketall (2004): 19,4 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 1010 USD (middels)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 3,8%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 18%, industri 27%, tjenester 55%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,751 (middels)
Endring 1990-2003: +0,046
Underernæring blant barn under 5 år (2001): 30%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 14
Endring (1990-2004): -18
Møredødelighet per 1000 fødsler (2000): 0,9
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,1%
Barn i barneskolen (2004): 97,1%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 4,4%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): Ikke tilgjengelig/100/Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 4,9%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -18%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 17,2%
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 3,2
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 2,8%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 27 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 2,7%
Samlet norsk bistand (2005): 424,981 mill. kroner

Mer informasjon om Sri Lanka finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Colombo: www.norway.lk
Utenriksdepartementets landside for Sri Lanka: www.landsider.no/land/srilanka
Norads hjemmeside: www.norad.no



 Det norske utviklingssamarbeidet med Vietnam er konsentrert om grunnutdanning, styresett og nærings- utvikling.

Styresett

 Sammen med andre bilaterale givere støtter Norge reformer i offentlig forvaltning gjennom UNDP. Støtte gis både til det sentrale reformprogrammet og til Ninh Binh-provinsen. Sammen med andre bilaterale givere bidrar Norge også til et flergiverfond for støtte til offentlig finansreform.

Fra og med siste år har Norge, sammen med Sverige og Danmark, gitt støtte gjennom UNDP til til reformer innen lovgivning. Videre gis det støtte til Government Inspectorate, som har fått hovedansvaret for anti-korrupsjonarbeidet i Vietnam.

Grunnutdanning

 Norges støtte til grunnutdanning skal spesielt bidra til å forbedre tilbudet til barn av etniske minoriteter og vanskeligstilte barn. Med norsk støtte sto åtte skoler ferdige i Dien Bien-provinsen i 2004. I Quang Nam-provinsen startet byggingen av tolv skoler i flomutsatte områder, slik at barna i områdene skal få kortere skolevei. Innenfor utdannings-

området har Norge inngått en bilateral avtale om budsjettstøtte til utdanningssektoren på 32 millioner for 2006. Målet er å sikre at nasjonale prioriteringer innenfor utdanningssektoren nås.

Næringsutvikling

 Den norske støtten innen fiskerisektoren gis til utarbeidelse av ny fiskerilov og forskrifter, samt iverksetting av disse, til forskningsinstituttet for akva-kultur og til Vietnams fiskeriuniversitet i Nha Trang. Kapasitetsbygging innen forskning på akvakultur er spesielt rettet mot fattige bønder og de fattige kystkommunene.

En midtveisgjennomgang av støtten til forskningsinstituttet for akvakultur viste blant annet at den norske støtten har gitt betydelig økt forskningskapasitet innen genetikk, fiskehelse og marint oppdrett.

Sammen med Sverige gir Norge støtte til utredning av miljømessige og sosiale konsekvenser av bruk av vannressurser til vannkraft. Petroleum utgjør rundt 25 prosent av Vietnams eksportinntekter. Samarbeidet innen petroleum har gitt grunnlag for bedre ressursvurderinger, og det har også resultert i et ledelsessystem som skal sikre at oljeindustrien holder internasjonale standarder for helse, miljø og sikkerhet.

Fakta

Anslått folketall (2004): 82,2 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 540 USD (lav)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 7,2%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 22%, industri 40%, tjenester 38%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,704 (middels)
Endring 1990-2003: +0,087
Underernæring blant barn under 5 år (2001): 23%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 23
Endring (1990-2004): -30
Møredødelighet per 1000 fødsler (2000): 1,3
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,5%
Barn i barneskolen (2004): Ikke tilgjengelig
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 6,1%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 93/ 95/ 77
Kvinneandel i parlamentet (2006): 27,3%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): 38%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 3,6%
Korrupsjonsnivå, TIs persepsjonsindeks (2005): 2,6
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): Ikke tilgjengelig
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 22 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 4,1%
Samlet norsk bistand (2005): 99,539 mill. kroner

Mer informasjon om Vietnam finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Hanoi: www.norway.org.vn
Utenriksdepartementets landside for Vietnam: www.landsider.no/land/vietnam
Norads hjemmeside: www.norad.no

Latin-Amerika



Guatemala

Nicaragua



 Utviklingssamarbeidet med Guatemala har pågått gjennom frivillige organisasjoner siden 70-tallet. Norge ble engasjert i fredsforhandlingene på midten av 90-tallet. Etter 36 år med borgerkrig ble fredsavtale inngått i 1996. Hovedmålet for samarbeidet med Guatemala er å bidra til gjennomføringen av fredsavtaleverket. Det legges vekt på utvikling av godt styresett og styrking av menneskerettighetene.

Styresett

 Mange av de omfattende reformene som fredsavtaleverket legger opp til, har ennå ikke blitt gjennomført. En positiv utvikling i 2005 var at en lov om jordregistrering ble vedtatt. Den kan sikre at de fattige får lovfestet rett til å dyrke sin egen jord.

Norge bidro med støtte til arbeidet med det nasjonale jordregistret. Norge støtter også Organisasjonen for Amerikanske Staters (OAS) arbeid med å styrke politiske partier og å få til åpnere og mer konstruktiv dialog mellom partiene for å styrke de demokratiske institusjonene.

Korrupsjon er utbredt i Guatemala og blir sett som et hinder for en mer rettferdig ressursfordeling. Norge støtter UNDPs

Bilateral bistand ¹⁾ til Guatemala fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	19 354	14,3 %
Økonomisk utvikling og handel	3 589	2,7 %
Godt styresett	72 301	53,6 %
Miljø og energi	1 349	1,0 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	38 375	28,4 %
Totalt	134 969	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		

Samlet bilateral bistand til Guatemala fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til stat med mer ¹⁾	15 465	11,5 %
Norske frivillige organisasjoner	38 661	28,6 %
Lokale frivillige organisasjoner	12 371	9,2 %
Regionale frivillige organisasjoner	2 743	2,0 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	65 728	48,7 %
Totalt	134 969	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

program for å styrke det sivile samfunnet. Programmet har lyktes med å gjøre den offentlige forvaltningen mer etterrettelig overfor landets befolkning både på lokalt og nasjonalt nivå.

Menneskerettigheter

 Hovedutfordringen når det gjelder menneskerettighetene ligger i å styrke rettsstaten. Det nasjonale sivilpolitiet kan bare i begrenset grad hindre lovbrudd. Det har ført til en økning av kriminaliteten i landet, til større utbredelse av korrupsjon og også til overgrep fra polititjenestemenn som ikke får utbetalt lønn.

Norge gir støtte til Det nasjonale sivilpolitiet. I 2005 opprettet politiet en egen enhet for barn og ungdom og startet en kampanje for å rekruttere urfolk. Norge støtter også Instituttet for fri rettshjelp som bidrar til at medlemmer av urbefolkningsgrupper får adgang til rettsystemet. Norge støtter også Menneskerettighetsombudet.

Humanitær bistand

Etter den tropiske stormen Stan i 2005 ble det gitt humanitær bistand fra Norge på til sammen 35,6 millioner kroner til Guatemala.

Fakta

Anslått folketall (2004): 12,3 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2004): 2190 USD (middels)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: 2,3%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk 22%, industri 19%, tjenester 58%
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,663 (middels)
Endring 1990-2003: +0,077
Underernæring blant barn under 5 år (2002): 23%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 45
Endring (1990-2004): - 37
Møredødelighet per 1000 fødsler (2000): 2,4
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): 0,9%
Barn i barneskolen (2004): 93%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 17,8%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 92/ 90/ Ikke tilgjengelig
Kvinneandel i parlamentet (2006): 8,2%
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): -17%
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): 30,8%
Korrupsjonsnivå, TIs persepsjonsindeks (2005): 2,5
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): 0,4%
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 18 USD
Bistand som andel av BNI (2004): 0,8%
Samlet norsk bistand (2005): 134,969 mill. kroner

Mer informasjon om Guatemala finnes på:
Hjemmesiden til den kongelige norske ambassaden i Guatemala By: www.noruega.org.gt
Utenriksdepartementets landside for Guatemala: www.landsider.no/land/guatemalaa
Norads hjemmeside: www.norad.no



 Utviklingssamarbeidet mellom Nicaragua og Norge har pågått siden 1987. Samarbeidet har tre prioriterte områder: styresett og menneskerettigheter, ressursforvaltning og miljø og budsjettstøtte.

Styresett og menneskerettigheter

  Norge bidrar til myndighetenes kamp mot korrupsjon og arbeidet med å øke åpenheten i den offentlige forvaltningen, blant annet ved å styrke rettsvesenets muligheter for å etterforske korrupsjonsanklager. Norge har også gitt støtte til kurs for journalister i undersøkende journalistikk slik at de lettere kan sette et kritisk lys på korrupsjonen i landet.

De grunnleggende menneskerettighetene er godt ivaretatt i grunnloven, og stort sett blir de overholdt av myndighetene. Men knappe ressurser begrenser oppfølgingen av økonomiske og sosiale rettigheter. Norge støtter frivillige menneskerettighetsorganisasjoner i Nicaragua.

Ressursforvaltning og miljø

 Det mest alvorlige miljøproblemet i Nicaragua er avskoging, som fører til at økosystemene blir ødelagt. 60 prosent av befolkningen er bønder,

og jordbruk er en vesentlig årsak til avskoging. Norge støtter lokale frivillige organisasjoner som arbeider for bærekraftig tropisk jordbruk. Programmet har så langt omfattet nesten 3000 familier i 94 småsamfunn og kan dokumentere svært gode resultater.

De nasjonale oljemyndighetene samarbeider med Oljedirektoratet i Norge. Dette har gjort myndighetene i Nicaragua bedre i stand til å ivareta landets interesser, blant annet i forhandlinger med utenlandske oljeselskaper.

Budsjettstøtte

 Norge har nylig innført budsjettstøtte i samarbeidet med Nicaragua. Budsjettstøtten har virket som en pådriver for viktige reformer blant annet innenfor finansforvaltning og godt styresett. Gjennom budsjettstøtten har Norge fått bedre mulighet til å føre dialog med myndighetene om nasjonale prioriteringer og styresettforbedringer.

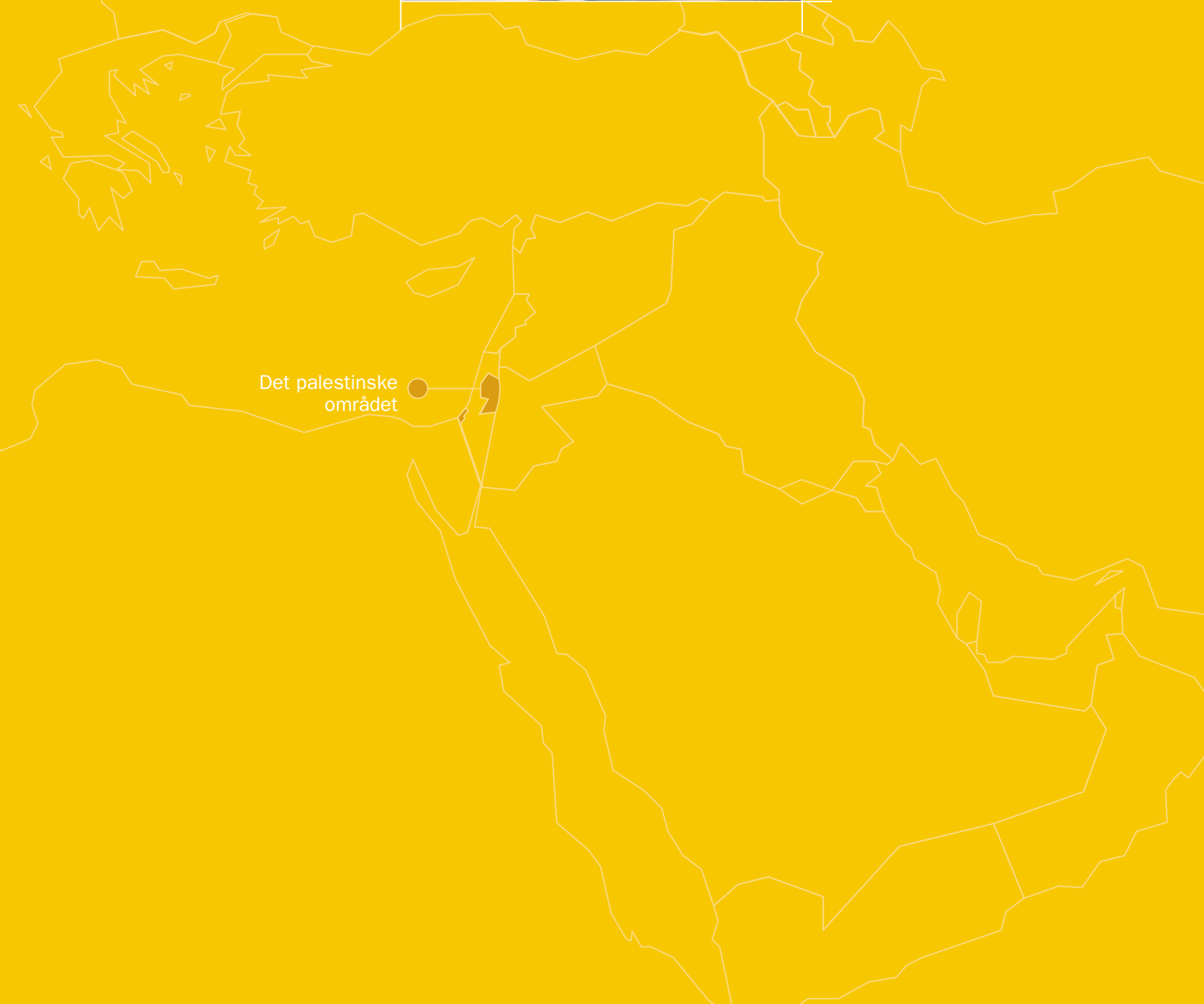
Humanitær bistand

Det nordøstlige området av Nicaragua (Waspan/Río Coco) var i 2005 utsatt for en rotte- og markinvasjon som ødela store deler av avlingene. Det førte til matmangel, stor nød og mange døde. Norge bidro via UNDP for å avhjelpe nøden.

Bilateral bistand ¹⁾ til Nicaragua fordelt på resultatområder i 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	25 498	28,3 %
Hiv/aids	3 657	4,1 %
Økonomisk utvikling og handel	40 915	45,4 %
- hvorav generell budsjettstøtte ²⁾	20 000	22,2 %
Godt styresett	17 864	19,8 %
Miljø og energi	1 316	1,5 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	895	1,0 %
Totalt	90 145	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		
2) DAC-sektor General budget support (Generell budsjettstøtte)		

Samlet bilateral bistand til Nicaragua fordelt på ulike kanaler i 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	41 823	46,4 %
Norske frivillige organisasjoner	36 187	40,1 %
Lokale frivillige organisasjoner	10 254	11,4 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	1 881	2,1 %
Totalt	90 145	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Midt-Østen



Det palestinske området



 Det norske utviklingssamarbeidet er konsentrert om utdanning, energi, godt styresett og humanitær bistand som kanaliseres til frivillige organisasjoner og FN-systemet. Norge ga i 2005 også 15 mill. kroner i direkte støtte til det palestinske statsbudsjettet samt 85 mill. kroner gjennom Verdensbankens budsjettstøttefond. Et viktig formål med budsjettstøtten er å opprettholde viktige offentlige tjenester og hindre økonomisk sammenbrudd for de palestinske selvstyremyndighetene.

 Det palestinske området opplever en høy befolkningsvekst (3,2 prosent i 2005), og det er en stor utfordring å skaffe skoleplasser til nye elever. Den norske støtten bidro i 2005 til utvidelse og rehabilitering av 22 skoler. I tillegg ble fire nye skoler med til sammen 79 klasserom ferdigbygget. Norge støttet også byggingen av en nasjonal yrkesskole. Den vil inkludere to nye program for kvinnelige studenter.

Energi
 I 2004 fikk fem landsbyer full tilgang på strøm gjennom norskstøttede prosjekter, i tillegg til at 35 landsbyer fikk reparert strømmettet. Sikkerhetsforskrifter for bygging og drift av elektrisitetsnettet, som ble utviklet i samarbeid med Norge, ble tatt i bruk i 2005. Norsk finansiering bidro i 2005 til at reparasjoner på elforsyningsnettet i 16 kommuner ble ferdigstilt. Videre gjennomgikk 25 landsbyer rehabilitering på linjenettet med formål å redusere det store strømtapet i overføringsnettet.

Styresett
 De palestinske myndighetene har satt i gang reformer på en rekke områder for å gjøre den offentlige administrasjonen mer effektiv og styresettet mer demokratisk. I 2005 gjennomførte palestinerne presidentvalg og tre runder med lokalvalg. Norsk støtte har bidratt til å styrke den nasjonale valgkommisjonen.

Fakta
Anslått folketall (2004): 3,5 millioner
Brutto nasjonalinntekt/innb (2003): 1120 USD (middels)
Økonomisk vekst (BNP) pr. år 2000-04: -13,3%
Økonomisk struktur, som andel av BNP (2004): Jordbruk, industri, tjenester: Ikke tilgjengelig
Indeks for menneskelig velferd (HDI): Nivå 2003: 0,729 (middels)
Endring 1990-2003: Ikke tilgjengelig
Underernæring blant barn under 5 år (1996): 4%
Barnedødelighet, per 1000 (2004): 24
Endring (1990-2004): -16
Mødredødelighet per 1000 fødsler (2000): 1
Hiv-smittede, andel av befolkningen 15-49 år (2005): Ikke tilgjengelig
Barn i barneskolen (2004): 86,3%
Analfabeter, blant 15-24 år (2004): 1,0%
Antall jenter i forhold til 100 gutter under utdanning (2004) i barneskolen (primær)/ ungdomsskole og videregående (sekundær)/ høyere (tertiær): 100/105/104
Kvinneandel i parlamentet (2006): Ikke tilgjengelig
Skogareal (endring 1990-2005, negative tall betyr avskoging i prosent av 1990): Ikke tilgjengelig
Vernet areal for biologisk mangfold, (2005): Ikke tilgjengelig
Korrupsjonsnivå, ifølge TIs persepsjonsindeks (2005): 2,6
Spesielt sårbart land, ifølge OECD/DAC (2006): Nei
Forsvarsutgifter, som andel av BNP (2004): Ikke tilgjengelig
Bistandsnivå, per innbygger (2004): 324 USD
Bistand som andel av BNI (2003): 25,0%
Samlet norsk bistand (2005): 476,675 mill. kroner

Mer informasjon om Det palestinske området finnes på:
Hjemmesiden til det norske representasjonskontoret i Al Ram: www.norway.org.ps/
Utenriksdepartementets landside for Israel og Det palestinske området: www.landsider.no/land/israel_dpo
Norads hjemmeside: www.norad.no

Bilateral bistand ¹⁾ til Det palestinske området fordelt på resultatområder, 2005		
Resultatområde	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	220 012	46,2 %
Økonomisk utvikling og handel	59 401	12,5 %
-hvorav generell budsjettstøtte ²⁾	15 000	3,1 %
Godt styresett	167 845	35,2 %
-hvorav generell budsjettstøtte gjennom Verdensbanken ³⁾	85 000	17,8 %
Miljø og energi	18 861	4,0 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	10 555	2,2 %
Totalt	476 675	100,0 %
1) Inkl. multi-bilateral bistand og flyktningetiltak i Norge		
2) DAC-sektor 510.10 General budget support (Generell budsjettstøtte)		
3) DAC-sektor 151.40 Government and civil society		

Samlet bilateral bistand til Det palestinske området fordelt på ulike kanaler, 2005		
Bistandskanal	Beløp i 1000 NOK	Prosentvis fordeling
Stat-til-stat med mer ¹⁾	136 429	28,6 %
Norske frivillige organisasjoner	89 304	18,7 %
Lokale frivillige organisasjoner	12 168	2,6 %
Regionale frivillige organisasjoner	3 625	0,8 %
Internasjonale frivillige organisasjoner	8 302	1,7 %
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	6 238	1,3 %
Multi-bilateral bistand ²⁾	220 610	46,3 %
Totalt	476 675	100,0 %
1) Herunder offentlige institusjoner, departement, konsulenter, privat sektor etc.		
2) Øremerket bistand kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner		

Bilateralt samarbeid med 22 land

